

CUVÂNT PASTORAL PENTRU ÎNTĂRIREA ÎN CREDINȚĂ ȘI ÎN COMUNIUNE EUHARISTICĂ

Comunicatul Biroului de Presă al Patriarhiei Române din 27 februarie 2020 a apărut în contextul unei mediatizări excesive a epidemiei provocate de Coronavirus (Covid – 19) și al unor solicitări din partea unor instituții de stat ca Biserica să ia măsuri pentru prevenirea răspândirii virusului respectiv și pentru diminuarea temerii populației în fața acestui fenomen.

Din acest motiv, comunicatul respectiv avea în vedere mai ales pe cei care se tem prea mult de îmbolnăvire când sărută sfintele icoane sau când se împărtășesc din același Sfânt Potir euharistic, preotul folosind o linguriță comună.

Această atenție acordată îndeosebi celor „mai slabi în credință” (cf. *Romani* 14, 1) a produs însă teamă în altă parte, mai precis în rândul unor clerici și credincioși care consideră că o măsură excepțională și temporară (iconomie), în favoarea

celor mai fricoși și mai slabi în credință, se poate transforma într-o nouă regulă liturgică de împărtășire euharistică a tuturor credincioșilor.

Pentru a depăși polarizări și polemici care slăbesc unitatea ortodoxă, trebuie evitate judecățile pripite și trebuie să reafirmăm cu tărie credința ortodoxă că Sfânta Euharistie nu este și nu poate fi niciodată izvor de îmbolnăvire și de moarte, ci izvor de viață nouă în Hristos, de iertare a păcatelor, de vindecare a sufletului și a trupului.

De aceea, la strană se cântă în timpul împărtășirii credincioșilor: „*Trupul lui Hristos primiți și din izvorul cel fără de moarte gustați*”.

Prin urmare, regula împărtășirii clericilor și credincioșilor din același Sfânt Potir rămâne neschimbată, iar preoții vor explica tuturor credincioșilor că această împărtășire nu a fost vreodată pentru cineva și nici pentru ei nu va fi un pericol.

Iar credincioșii, care au totuși teamă de a se împărtăși din același Sfânt Potir cu aceeași linguriță, vor cere sfatul preotului duhovnic spre a se întări în credință și a spori în comuniune bisericească.

De asemenea, în cazul sărutării sfintelor icoane, credincioșii care au o credință vie și puternică nu se tem că se vor îmbolnăvi, ci se bucură de rugăciunea și binecuvântarea Sfinților zugrăviți pe icoane.

Întrucât credința unește libertatea cu iubirea, prin credință se exprimă în mod liber iubirea oamenilor față de Dumnezeu și față de Sfinții Lui.

Din acest motiv, credincioșii ortodocși sărută sfintele icoane și se împărtășesc din Sfântul Potir în mod liber, nu pentru că ar fi obligați de cineva să facă aceasta.

Prin urmare, slujitorii Sfintelor Altare vor îndemna pe toți credincioșii să se întărească în credință și să cultive comuniunea euharistică în Biserică, pentru a dobândi mântuirea, prin unirea cu Hristos-Domnul, Izvorul vieții veșnice (cf. *Ioan* 11, 25).

Dorim tuturor slujitorilor Sfintelor Altare și tuturor credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române sănătate și mântuire, precum și mult ajutor de la Dumnezeu în timpul Postului Sfintelor Paști, ca înaintare spre lumina și bucuria Învierii!

Al vostru către Hristos-Domnul rugător,

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

RAPORT GENERAL DE ACTIVITATE AL SECȚIILOR CONSILIULUI EPARHIAL PE ANUL 2019¹

Ne aflăm, cu ajutorul lui Dumnezeu, cu rugăciunile Maicii Domnului și ale sfântului nostru ocrotitor, Iosif cel Nou de la Partoș, la a doua sesiune a Adunării Eparhiale din legislatura 2018-2022 și, conform prevederilor statutare și regulamentare, prezentăm sintetic, în cele ce urmează, activitatea bisericească, culturală, economică, didactică, patrimonială, social-caritativă și juridică desfășurată la nivelul eparhiei noastre, în anul 2019.

Ca și în anii anteriori, Centrul eparhial, oficiile protopopești, mănăstirile și parohiile noastre și-au îndreptat atenția asupra activităților pastorale și misionare, concertându-și eforturile spre îndrumarea morală și spirituală a credincioșilor din cele șase protopopiate, cu 272 de parohii și 74 de filii. Astfel, pe lângă programul liturgic obișnuit – Vecernie, Utrenie, sfânta Liturghie – parohiile și mănăstirile au intensificat slujirea, au sporit rugăciunea și pelerinajele, au oficiat, la îndemnul Părintelui Mitropolit, acatiste, paraclise și Taina Sfântului Maslu în perioada posturilor mari, fapt ce a contribuit, în mod substanțial, la creșterea numărului credincioșilor care au frecventat catedrala mitropolitană, bisericile parohiale și mănăstirești și la intensificarea activității misionare.

În activitatea pastorală și de slujire din bisericile parohiale, mănăstirești, de la catedrala mitropolitană, în paraclisele din spitale și în cele de ocrotire a copilului, în cadrul armatei și al penitenciarului din Timișoara ostensc 432 preoți, ieromonahi și diaconi, din care 93 preoți au beneficiat de contribuții clericale de la bugetul de stat în procent de 80%, 256 preoți și diaconi au primit contribuții clericale în procent de 65%, iar 57 au fost încadrați fără contribuție de la bugetul de stat, salarizarea acestora fiind asigurată din fondurile proprii ale parohiilor. La nivelul eparhiei avem 660 posturi neclericale, din care 556 sunt salarizate cu contribuție de la bugetul de stat, 54 sunt salarizate din fonduri proprii.

În anul recent încheiat, tinerii licențiați în Teologie, care au promovat examenul de titularizare (capacitate preoțească), au fost hirotoniți și numiți la parohie. Mai mulți preoți au fost transferați, iar unii s-au pensionat la limită de vârstă.

La intensificarea activității pastoral-misionare în eparhia noastră au contribuit, în mare măsură, slujirile și vizitele canonice la parohii și la mănăstiri ale Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Ioan și ale Preasfințitului Părinte Episcop-vicar Paisie Lugojanul, serile duhovnicești organizate la parohii în posturile de peste an, sărbătoarea celor două hramuri ale catedralei mitropolitane, hramurile parohiale și mănăstirești, întâlnirile pe grupe de preoți din cadrul cercurilor misionare, conferințele anuale cu preoții, pelerinajele efectuate cu credincioșii în țară și peste hotare.

Credincioșii eparhiei noastre au participat în număr mare la slujbele arhieresti, la târnosirea și binecuvântarea

¹ Prezentat în ședința Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei din 1 februarie 2020, de către pr. dr. IONEL POPESCU – vicar eparhial

bisericilor, precum și la alte momente importante din viața parohiilor, precum hramurile bisericesti și mănăstirești, binecuvântarea de capele mortuare, la sfințirea crucilor pentru turlele noilor lăcașuri de cult, la binecuvântarea clopotelor bisericilor nou construite și la alte manifestări cu caracter bisericesc.

La cele două hramuri ale catedralei au slujit, spre bucuria miilor de credincioși, Părintele Mitropolit Ioan, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei al Aradului și Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul și Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan și Preasfințitul Părinte, Episcop-vicar Paisie Lugojanul au participat la lucrările Sfântului Sinod și ale Adunării Naționale Bisericești, la lucrările Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Banatului, precum și la ședințele Consiliului Eparhial și ale Permanenței acestuia.

Înaltpreasfinția Sa și Preasfinția Sa au slujit la hramul unor biserici parohiale și mănăstirești, au hirotonit preoți și împreună au participat la impresionatele procesiuni organizate la sărbătorile Intrării Domnului în Ierusalim și Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, ocrotitorul

spiritual al Banatului. Bisericile parohiale din Biled, Săcălaz, Timișoara Steaua, Ohaba Forgaci și Timișoara Iosefin au fost sfințite, biserica din filia Botinești, parohia Surducu Mic a fost târnosită iar pictura bisericilor din Icloda, Timișoara „Sf. Ștefan” Calea Martirilor, biserica filiei Fărășești, parohia Petroasa și paraclisul mănăstirii Timișeni-Șag a fost binecuvântat.

La invitația Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, Părintele Mitropolit Ioan a participat la ședința Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Aradului și a slujit la unele biserici din această eparhie.

În spiritul bunelor relații frățești, Înaltpreasfinția Sa a vizitat sediul Episcopiei Ortodoxe Sârbe din Timișoara și a efectuat vizite canonice și a slujit în Episcopia Caransebeșului. De asemenea, Înaltul nostru ierarh a slujit în Arhiepiscopia Iașilor, în Episcopia Covasnei și Harghitei, în Arhiepiscopia Olteniei și la sfânta Liturghie oficiată la catedrala patriarhală din București, cu prilejul sărbătoririi Sfântului Dimitrie Basarabov (27 octombrie).

Pe lângă slujirile deja amintite, Preasfințitul Părinte Episcop-vicar Paisie Lugojanul a mai slujit în Episcopia Spaniei și Portugaliei, în Arhiepiscopia Craiovei și în cea a Râmnicului, în Episcopia Caransebeșului și în cea a Devei și Hunedoarei, în Episcopia Severinului și a Strehaiei și în Statele Unite ale Americii.

În eparhia noastră funcționează douăsprezece așezăminte monahale: 10 mănăstirești și două schituri, în care se află 140 viețuitori. La acestea se adaugă obștea monahală de la Centrul eparhial, formată din 14 viețuitoare care își îndeplinesc ascultările specifice la reședința eparhială și la catedrala mitropolitană.

De-a lungul anului trecut, în mănăstirile noastre au fost organizate multiple activități cu caracter misionar, educațional, cultural și filantropic, anume: congrese de Teologie, ateliere și tabere de pictură, cu participarea a zeci de copii și tineri, concerte de colinde, lecții duminicale și cursuri biblice, simpozioane consacrate Marii Uniri, expoziții de artă sacră etc.

Lucrările de construcții, consolidări și renovări au continuat în 2019, la toate edificiile mănăstirești ale eparhiei. La mănăstirea Timișeni-Șag se lucrează la ridicarea Casei arhieresti, la „Izvorul Miron” Românești s-a lucrat la mansardarea corpului de chilii, iar la mănăstirea Partoș au avansat lucrările de construcție la noul corp de chilii, la paraclis și trapeză și la transformarea școlii satești în centrul social al comunității.

Biserica nouă a mănăstirii de la Dobrești se află într-un amplu proces de înzestrare cu pictură și de finisaj la casa monahală, la Morisena s-au finalizat lucrările la paraclisul mănăstirii și la corpurile noi de chilii, iar la Petroasa Mare au continuat lucrările de pictură a bisericii.

Alte lucrări administrativ-gospodărești s-au derulat la mănăstirile Săraca, Cebza, Fârdea, Luncaii de Sus și

la schitul Ierșnic. La acestea se adaugă îndeletnicirile duhovnicești ale monahilor și monahiilor, potrivite cu sfințenia locului, derulate în folosul viețuitorilor și al credincioșilor care le frecventează în număr apreciabil.

Facultatea de Teologie a organizat, anul trecut, 5 conferințe și 2 simpozioane internaționale.

Un eveniment aparte din anul trecut a avut loc în zilele de 16-17 octombrie 2019, când la Centrul eparhial și la mănăstirea Timișeni-Șag s-au desfășurat lucrările

Colegiului decanilor Facultăților de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română, sub coordonarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului.

Asociațiile și societățile ortodoxe ale eparhiei au avut, de asemenea, o activitate bogată. Astfel, *Asociația Studenților Creștini Ortodocși* din Timișoara a organizat 5 conferințe, un concert caritabil și 4 proiecte sociale. *Liga Tinerilor Creștini Ortodocși Români* de la Lugoj a desfășurat activități pastorale, culturale, misionare și social-filantropice.

În zilele de 20 și 21 iulie, la catedrala mitropolitană din Timișoara s-a desfășurat Adunarea „Oastei Domnului” pe țară, la care au participat membri ai Oastei din țară, coordonați de părintele Toma Iosif de la *Sfatul frățesc* din Sibiu.

Activitatea editurii eparhiale, coordonată de secția culturală, se concretizează prin apariția revistelor eparhiale, tipărirea a 5 lucrări teologice în colaborare cu alte edituri, și a calendarelor bisericești pentru Arhiepiscopia Timișoarei și a Aradului, pentru Episcopia Oradiei și pentru românii din Serbia și Ungaria.

La activitățile culturale se adaugă 12 festivaluri sau concerte corale, 8 expoziții tematice, premiarea olimpicilor și a profesorilor județului Timiș.

Academia Română, filiala Timișoara, a organizat în data de 17 ianuarie, cu prilejul Zilei Culturii Naționale, manifestarea cultural-științifică intitulată: *Cultură și spiritualitate în Banatul istoric*. La acest eveniment, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului a susținut referatul cu tema: *Manifestările culturale de masă în Banatul istoric la începutul secolului XX*.

În zilele de 29-28 iunie, împreună cu Academia Română, Filiala Timișoara și Consiliul Județean Timiș s-a organizat *Congresul Internațional al Culturii Române* cu tema: *Centenarul Banatului 1919-2019*. ÎPS Ioan, Mitropolitul Banatului a susținut referatul cu titlul: *Cultura din pridvorul neamului*.

În zilele de 27-29 iulie 2019, Centrul eparhial, în colaborare cu parohia

Timișoara „Sf. Ilie” Fabric, a organizat Simpozionul național cu tema: *Centenarul bănățean. Un secol de administrație românească la fruntariile României*. A fost prezent și președintele Academiei Române, prof.univ.dr. Ioan Aurel Pop.

Asociația „ALTAR” din Timișoara și Asociația „Memorialul Revoluției”, în colaborare cu eparhia noastră, au organizat un program aniversar dedicat împlinirii a 30 de ani de la Revoluția Română din Timișoara, care a cuprins: slujbe de pomenire la toate cele 16 monumente dedicate eroilor martiri din orașul nostru, precum și la Catedrala mitropolitană, cu participarea președintelui României, a reprezentanților autorităților centrale și locale, și spectacolul de colinde de la Opera Română din Timișoara susținut de Corul Facultății de Teologie.

Asociația culturală „Kratima” din Timișoara, în colaborare cu Centrul eparhial, a organizat în perioada 23-26 mai a patra ediție a Festivalului internațional de muzică modernă și contemporană pentru copii și tineret VOX MUNDI la Colegiul Național de Artă *Ion Vidu* și Teatrul Național din Timișoara, cu participarea mai multor coruri din țară și de peste hotare.

Sub aspect publicistic, menționăm redactarea Ziarului Lumina-Ediția de Banat a cotidianului național „Ziarul Lumina”, care cuprinde știri, interviuri și articole din Mitropolia Banatului până în luna octombrie, când s-a trecut la ediția națională.

Studioul Radio Învierea al eparhiei noastre difuzează emisiuni săptămânale pe

frecvența posturilor: Radio Trinitas, Radio Reșița și Radio Timișoara. În contextul celor prezentate, adăugăm și participarea preoților noștri la realizarea emisiunii *Universul credinței* de la Radio Timișoara, difuzată în fiecare vineri și duminică și realizarea emisiunii *Picătura de înțelepciune*.

TVR Timișoara și TVR3, în parteneriat cu eparhia noastră, contribuie constant la mediatizarea evenimentelor majore din viața Bisericii bănățene, atât în plan social, cultural și educativ, cât mai ales misionar, prin emisiunea *Dialog spiritual*, realizată săptămânal de conf.univ.dr. Claudiu Arieșan.

TV Europa Nova Lugoj realizează, în parteneriat cu protopopiatul ortodox român din Lugoj, emisiunea *Sub semnul credinței* în fiecare duminică seara, sub coordonarea părintelui protopop Ioan Cerbu, iar TV Europa Nova Timișoara *Cuvântul care zidește*, prin preotul Marius Florescu.

La Radioul și Televiziunea *Trinitas* din cadrul Patriarhiei Române realizăm permanent reportaje și grupaje de știri din Mitropolia Banatului. Tot la Radio Trinitas realizăm bilunar și emisiunea *Pelerini la locuri sfinte*.

Spre exemplu, anul trecut s-au realizat 105 emisiuni pentru Radio Trinitas în emisiunea *Lumea de azi*, prin studioul nostru de radio, 121 știri și reportaje din eparhie filmate de regizorul Victor Popa, pentru jurnalele Trinitas Tv, 15 materiale pentru TVR 1, la emisiunea *Universul Credinței*, 24 de materiale pentru TV Europa Nova, la emisiunea eparhiei *Cuvântul care zidește* și cinci filme documentare.

În cadrul sectorului Învierea au fost organizate etapele naționale ale olimpiadelor de religie ortodoxă, cultură și spiritualitate românească și cursurile pentru obținerea gradelor profesionale de către preoți.

La Oradea, în perioada 1-5 mai 2019, s-a desfășurat etapa națională a Olimpiadei de Religie Ortodoxă 2019, unde eleva Stănilă Anastasia, clasa a V-a, de la Colegiul Național Bănățean (coordonator, prof. Nadia Stănilă), din Timișoara a obținut premiul I. De asemenea, elevele: Mingasson Anna Katherine, clasa a VII-a, de la Școala Gimnazială nr. 19 „Avram Iancu” (coordonator, prof. Jinga Florentina), din Timișoara și Vultur Andreea, clasa a X-a, de la Liceul Teoretic „Grigore Moisil” (coordonator, prof. Voian Laura), din Timișoara, au obținut câte o mențiune.

Cursurile de formare derulate în anul 2019 au fost :

1. ADOLESCENȚĂ ȘI AUTOCUNOAȘTERE – ÎNVĂȚAREA INTEGRATĂ, curs aprobat de Ministerul Educației Naționale și avizat de Patriarhia Română, (martie-aprilie 2019, participanți 18 profesori și 25.10 – 14.11.2019, participanți 18 profesori)

2. VINDECAREA TRAUMEI (participanți 24 profesori și 6 preoți) și EXPLORARE ÎN LUMEA BIBLIEI (32 profesori) susținut de formatori de la Societatea Biblică Interconfesională România în 4-6.10.2019.

3. STORYTELLING (4 module) 20 de preoți din cadrul celor 6 protopopiate ale Arhiepiscopiei Timișoarei, derulat în mai 2019 de Asociației Culturală „Magia Cuvântului” din Arad.

4. LUCRĂTOR DE TINERET, curs ce se va organiza în Mitropolia Banatului în februarie 2020, pentru un grup de 24 de preoți (noiembrie 2019-martie 2020)

Clasa de Teologie de la Liceul pedagogic „Carmen Sylva” din Timișoara a avut elevi participanți la Olimpiada de Limbi Clasice (limba latină, limba greacă veche), etapa națională, 2-5 mai 2019, la Botoșani, unde aceștia, coordonați de doamna profesoară Ghera Liliana Monica, au obținut următoarele premii: Timiș Alexandra, clasa a X-a (Mențiune), Homeag Răzvan, clasa a XII-a (locul 3). De asemenea, a mai obținut o Mențiune eleva Oana Maria Ciupa, clasa a X-a, la etapa națională a Concurs Național de Creație Plastică - „Arta între talent și daruire”, Ediția a V-a (CAEN 2019, poz. 15), în perioada ianuarie-mai 2019, la Chitila Ilfov.

Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” este o școală de stat-autorizată conform OMEN 4228/03.08.2018 ce funcționează cu binecuvântarea ÎPS Ioan, Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului. Programele de studiu sunt în conformitate cu Curriculumul Național corespunzător următoarelor niveluri de

învățământ: primar, gimnazial, liceal, cu un total de 365 elevi (în clasă a IX-a au fost înscriși în anul școlar 2019-2020, un număr de 27 elevi).

Arhiepiscopia Timișoarei, în colaborare cu Academia Română și Universitatea de Vest din Timișoara a organizat cea de a II-a ediție a Simpozionului de Educație și Spiritualitate Ortodoxă cu tema: „Polis & Paideia”. Evenimentul a avut loc în data de 8-13 noiembrie 2019 și a avut menirea de a reuni tineri cercetători români din străinătate, teologi, doctoranzi și cadre didactice din întreaga lume, angajați în dezbaterile și cercetarea internațională actuală,

teologic-educatională și spiritual-paideică. Invitații au venit din: Aberdeen (Scoția), University of Vienna - Institut für Sozialethik, Christian-Albrechts-Universität zu Kiel și Tübingen (Germania), Louvain (Belgia), Dayton University (USA), Concordia University (Canada). Lucrările susținute vor fi publicate la Editura Academiei Române, care și-a exprimat deja acordul formal pentru editare.

Centrul eparhial a încheiat anul financiar 2019 fără restanțe către bugetul de stat și furnizori, iar toate operațiunile economico-financiare privind exercițiul financiar expirat au fost consemnate în documentele legale și contabilizate corect.

Resursele financiare de care dispune Centrul eparhial provin în majoritate din donațiile credincioșilor de la Catedrala mitropolitană, din activitatea Atelierului de lumânări, a Depozitului eparhial de colportaj, din activitatea Tipografiei diecezane și a Biroului de pelerinaje.

Pe lângă aceste resurse proprii, trebuie amintit atât sprijinul primit din partea autorităților centrale, județene și locale pentru diverse lucrări de construcție și reabilitare în baza *Ordonanței Guvernului nr. 82/2001*, cât și sprijinul primit de la bugetul de stat pentru salarizarea personalului clerical și neclerical în baza *Legii nr. 284/2010*.

Sectorul economic-financiar al Centrului eparhial coordonează următoarele sectoare de activitate eparhiale: Atelierul de lumânări, Centrul de pelerinaje eparhial *Partoș*, Depozitul eparhial de colportaj, Tipografia eparhială – *SC Partoș SRL și Atelierul de croitorie*.

La fel ca în anii precedenți, credincioșii eparhiei noastre nu au uitat de faptul că la București se desfășoară lucrările de construire a *Catedralei Mântuirii Neamului*. Preoții și credincioșii din cuprinsul eparhiei noastre, au contribuit la construirea Catedralei Naționale cu suma de 122.383 lei.

Alături de celelalte eparhii ale Patriarhiei Române, Arhiepiscopia Timișoarei susține financiar emisiunile posturilor de radio și televiziune Trinitas (240.000 lei anual).

O altă preocupare a Sectorului Economic al Centrului eparhial a fost și aceea de a sprijini financiar parohiile

cu venituri reduse unde preoții slujitori au restanțe la ridicarea salariului lunar. În acest sens, la nivel eparhial este constituit Fondul eparhial pentru solidaritate creștină, iar prin contribuția parohiilor urbane și rurale la acest fond în anul trecut au fost sprijiniți 60 de preoți de la parohiile rurale și misionare, cu suma totală de 438.400 lei.

La Sectorul Patrimoniu și construcții în anul 2019, au continuat lucrările de construcții la bisericile noi (23 biserici), reparații capitale și curente (87 de obiective), construcții și reparații capitale și renovări la casele parohiale și case parohiale noi (33 case parohiale și edificii eclesiale) lucrări executate la clădirea administrativă a Centrului Eparhial, continuare lucrări la clădirea din strada Eminescu nr. 6, schimb teren Primăria Timișoara și Catedrala Mitropolitană și la clădirea Moise Nicoară nr 17, în parteneriat cu protopopiatul Timișoara II precum și la Școala Antim. O resursă importantă de timp a fost alocată în procesul de elaborare a devizelor și a antemasuratorilor, de justificare a sumelor primite ca sprijin financiar de la autoritățile statului (Consiliul Județean - 64 de obiective - 1.850.000 lei, Primăria-4.000.000 lei, Secretariatul de Stat pentru Culte 61 de obiective - 5.565.000 lei). Consilierul de resort a efectuat deplasări curente la obiective și a verificat lucrările la fața locului pentru calitatea lucrărilor executate și a transparenței financiare în justificarea sumelor primite.

Secția Patrimoniu și construcții a întocmit documentații pentru lucrări, a obținut autorizațiile de construire și s-a îngrijit de continuarea lucrărilor pentru edificarea unor biserici noi: Timișoara Zona Steaua, filia Cruceni, Giroc, Ionel, Săcălaz, Biled, Liebling, filia Mănăstire a parohiei Berecuța, Moravița, filia Giera, Ciarda Roșie, Făget 1, Hodoș, Darova, Sănandrei Colonie, Dumbrăvița Banat II, Biserica Zona Câmpului, filia Dolaț, filia Ghizela a parohiei Hisiaș, filia Sânmartinu Sârbesc, Biserica Nouă Sânnicolau (str. Caransebeșului); Capele mortuare: parohiile Buziaș, Izvin, Chevereșu Mare, Giarmata, Cerneteaz, Învierea Domnului Lugoj, Bazoșu Vechi; Centrul multifuncțional al parohiei Ghiroda, Centru social cultural și de tineret al parohiei Fratelia și sunt în lucru documentațiile și avizele pentru parohia Ronaț, Blașcovici, Bogdăneștilor, Dudeștii Noi, Centrul social pastoral al parohiilor Timișoara Viile Fabric și Freidorf. A fost prelungită autorizația de construire în regim de urgență pentru casa administratorului de la Conacul Banloc.

Pentru biserica parohiei din Șuștra, protopopiatul Lugoj, a fost întocmită expertiza, obținută pentru intervenție în regim de urgență și au fost reconstruite acoperișul, turnul și bolta interioară a lăcașului afectat de incendiu. La Catedrala Mitropolitană din Timișoara s-au executat lucrări de refacere a soclului frontal din mozaic turnat și de curățare soclu cu apă sub presiune. Au fost repuse pe poziție, cu ajutorul macaralelor, turnurile bisericilor din Șuștra, Valcani, Cerneteaz, Giroc și parțial Chișoda.

Tot în anul 2019 au fost continuate lucrările (fonduri în derulare - atrase parțial 800.000 lei) pentru „Restaurarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural de interes național al bisericii ortodoxe din comuna Belinț” în vederea finanțării acestuia în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 5.

În colaborare cu Primăria Tomești, suntem în faza de obținere a autorizației de construire și realizare a procedurilor de achiziții publice pentru biserica de lemn monument istoric de la Românești, reabilitată cu fonduri europene în valoare de 800.000 euro.

De asemenea, în anul 2019 s-au obținut autorizații de construire și avize specifice pentru bisericile de lemn monument istoric, realizându-se intervenții la Crivina de Sus și Povergina, Hezeriș - antemăsurători, Căpăt (parțial), „Adormirea Maicii Domnului” Lugoj - aviz mozaic frontal și Giroc, aviz intervenție turn.

Centrul eparhial a sprijinit *Centrul social de urgență pentru persoanele fără adăpost* administrat de Primăria

Municipiului Timișoara cu lenjerie de pat, haine, încălțăminte, alimente; la spitalele de Psihiatrie din Jebel și Gătaia a oferit peste 1.000 de articole vestimentare pentru iarnă, precum și 70 de paturi; în localitatea Satchinez a oferit ajutor material, acordat de Înaltpreasfințitul Ioan, mai multor familii aflate în dificultate; în urma tragediei de pe strada Miorița din Timișoara, a fost oferit ajutor familiei care trebuia cazată temporar în altă parte, a asigurat toate cele necesare pentru înmormântarea celor patru copii și plata chiriei locuinței pentru mama și copilul rămași în viață.

Parohia Timișoara Iosefin și Fundația „Ioan Olariu” au construit o casă pentru o familie nevoiașă în localitatea Cornești, com. Orțișoara, în care au investit suma de 168.000 lei.

Așezământul pentru persoane vârstnice Sf. Nicolae din Checea, Centrul de zi pentru copii „Antimis” din Timișoara, Centrul de zi pentru copii „Patriarh Mitron Cristea” din Făget, Centrul de zi pentru copii „Sf. Nicolae” din Lugoj, Centrul de ergoterapie pentru persoane bolnave de cancer „Curcubeul”, Așezământul pentru copii a căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate din Deta, Serviciul de asistență în comunitate pentru persoane cu scleroză multiplă, asistența elevilor de la Liceul Ortodox „Sf. Antim Ivireanul”, cantinele sociale de la parohia Timișoara Iosefin, Săcälaz ori Mănăstirea Sf. Iosif cel Nou de la Partos, asistența medicală în parteneriat cu clinica Profilaxis precum și achiziția echipamentelor medicale pentru proiectul de telemedicină dedicat satelor izolate contribuie la alinarea suferințelor și a lipsurilor credincioșilor noștri și se înscriu tot în cadrul activităților social-filantropice.

Prin programele desfășurate în anul 2019, au fost ajutați 12229 de beneficiari. Investiția și efortul Centrului eparhial se ridică la suma de 1153736 lei, la care se adaugă suma de 1404476 lei, ajutoare materiale și financiare oferite de parohii și 2347036 lei suma cheltuită de fundații și asociații religioase

pentru diversele proiecte desfășurate. Prin programul Masa Bucuriei au fost dăruite alimente în sumă de 329833,42 lei. Totalul investițiilor făcute în domeniul asistenței sociale de Centrul eparhial împreună cu parohiile și ONG-urile bisericești în anul 2019 se ridică la suma de: 5235081 lei.

Serviciul juridic al Arhiepiscopiei Timișoarei a întocmit contracte, acorduri, convenții ale Arhiepiscopiei sau pentru unele unități bisericești subordonate, în conformitate cu Statutul BOR și legile statului și au fost negociate, verificate, completate sau modificate, contracte ale Arhiepiscopiei sau ale unor parohii aflate sub jurisdicția sa. Au fost aprobate 85 de contracte de arendare, 28 contracte de închiriere, 1 contract de schimb de teren, 4 contracte de vânzare imobil și 5 contracte de cumpărare imobil. De asemenea, au fost acceptate 4 donații de imobile, 3 contracte de suprafață, 2 contracte de comodat, 3 contracte fiind reziliate, etc.

Printr-o gestionare eficientă și o verificare atentă, valoarea contractelor de arendare a terenurilor s-a ridicat la suma de aprox. 541.830 euro, (în anul 2018 valoarea acestora a fost de aprox. 514.930 euro, rezultând un spor de aprox 26.900 euro), la care se adaugă suma de aprox 173.630 euro – valoarea contractelor de închiriere, față de 131.860 euro (2018) rezultând un spor de aprox 41.770 euro.

Acolo unde unde s-a observat că sumele propuse spre aprobare au fost mai mici față de contractele parohiilor învecinate sau mult sub valoarea APIA, au fost organizate deplasări cu protopopul la fața locului și, împreună cu preotul paroh și consilierii parohiali, în urma negocierilor, în cele mai multe cazuri s-a obținut o valoare mai mare, ceea ce înseamnă un beneficiu în plus parohiei (au fost contracte la care valoarea arendeii s-a mărit cu până la 100 euro/ha/an).

Din păcate și în anul 2019 au fost parohii care s-au confruntat cu situația de a nu le fi achitată la timp și integral chiria sau arenda, conform contractelor încheiate.

Contractele de arendă sunt aprobate pentru o perioadă de 3 ani, însă au fost și unele cazuri speciale, în care perioada aprobată a fost mai mare de 3 ani (suprafață, proiecte ale arendasilor cu fonduri europene).

În anul 2019, la inițiativa Înaltpreasfințitului Mitropolit Ioan, au fost demarate negocieri între Arhiepiscopia Timișoarei și Primăria Timișoarei în vederea efectuării unui schimb de terenuri, benefic fiecărei părți, schimb care s-a concretizat de altfel anul trecut. Astfel, Arhiepiscopia a renunțat la două suprafețe de teren, pe care oricum nu le folosea, pe care au fost amenajate: un racord rutier și o stație pentru mijloacele de transport în comun în zona Catedralei Mitropolitane și a primit în schimb de la Primăria Timișoara terenul de pe str. M Eminescu 6 (Arhiepiscopia fiind proprietara clădirii de la această locație), două terenuri de aprox. 1.500 mp, situate pe str. C Brancoveanu și 5.000 mp în zona firmei Continental, Calea Buziașului.

În anul 2019, la nivel de eparhie au fost efectuate inspecții bisericești de către părinții protopopi, consilierii eparhiali și inspectorul eparhial, cu scopul de a îndruma, coordona și supraveghea activitatea administrativ-financiară, pastoral-misionară și social-filantropică a parohiilor, filiilor și mănăstirilor.

De-a lungul anului, au fost înregistrate sesizări privind comportamentul unor slujitori ai altarelor, dar și a unora dintre membrii personalului neclerical, din eparhia noastră și chiar din eparhiile sufragane Mitropoliei Banatului. Cele care au vizat eparhia noastră au fost cercetate de către părinții protopopi și inspectorul eparhial, întocmindu-se rapoarte și referate, diversele situații fiind de multe ori aplanate la fața locului.

Înaltpreasfințitul Părinte Ioan s-a deplasat personal în unele din parohiile unde au existat situații conflictuale, reușind să rezolve problemele existente.

După un grafic de inspecții întocmit în prealabil, părinții protopopi, împreună cu contabilii de la protopopiate, s-au deplasat la parohii și au întocmit procese-verbale de control financiar intern, evidențiind situația financiară, precum și aspecte ale vieții administrative. Pe lângă documentele financiare, au fost inspectate biblioteca, arhiva, matricolele parohiale, registrele de corespondență cu scopul de a fi aduse la zi și păstrate în bună rânduială. De asemenea, a fost urmărit modul în care hotărârile organismelor eparhiale au fost puse în aplicare. Pentru o mai bună prezentare a realității patrimoniului bisericesc, controlul a vizat și verificarea stării bisericilor, caselor parohiale, cimitirelor și a altor imobile parohiale, modul în care sunt administrate și totodată întreținute.

ANOTIMPUL MARANATHA! (II)

† DANIL Arhiereul

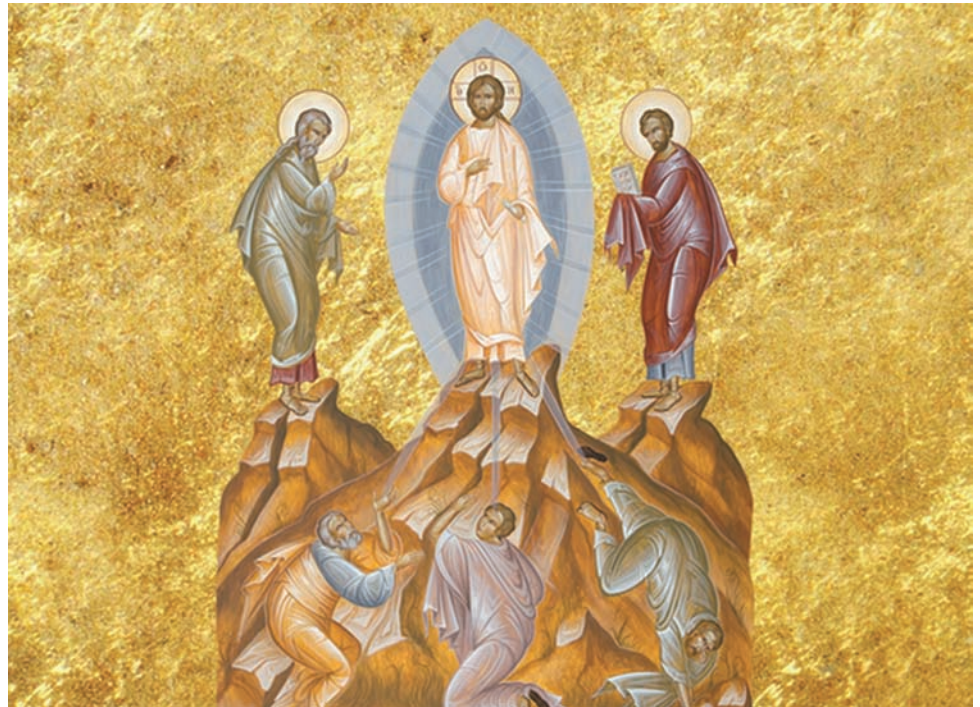
Hristos în aproapele nostru: „Cât încă mai este timp, să-L vizităm pe Hristos, să-L vindecăm pe Hristos, să-L hrănim pe Hristos, să-L îmbrăcăm pe Hristos, să-L primim pe Hristos, să-L cinstim pe Hristos” (Sfântul Grigorie Teologul, *Despre iubirea de săraci*, 35, 909).

Sfântul Grigorie Teologul: „Câte sărbători sunt pentru mine în fiecare dintre Tainele lui Hristos!” (Cuvântarea XXX, 16, *La Teofanii sau la Nașterea Mântuitorului*, Doxologia, Iași 2019, pg. 68). Fiecare Taină a lui Hristos sau fiecare Taină din viața, cuvintele și minunile Mântuitorului Iisus Hristos este un prilej de sărbătoare și ne oferă o sărbătoare, precum sunt toate Evangheliile din Duminici și sărbători și din fiecare zi a anului bisericesc. Sărbătorind Tainele lui Hristos prin cele zece Praznice împărătești, pătrundem în duhul acestor sfinte Taine prin sărbătoare, iar Tainele lui Hristos învăluie sărbătorile în lumină. De asemenea, sărbătorile încununează Tainele prin prăznuire. Prin sărbători pătrundem în harul Tainelor evanghelice și ne apropiem de esența Tainelor lui Hristos, iar Tainele lui Hristos își dezvăluie adâncimile teologice și bogățiile duhovnicești prin sărbători, în Biserică.

Sfântul Grigorie Teologul:

„Deschide-ți gura ta cuvântului lui Dumnezeu, pentru **ca să tragi Duh**, iar nu să sorbi moarte.” (Cuvântarea XLIV-a 6, La Duminica cea nouă). Prin citirea, adăparea și hrănirea din cuvântul lui Dumnezeu, noi ne împărtășim de harul Duhului Sfânt, precum femeia samarineancă la fântâna lui Iacob. Duhul păcatului și al lumii nu ne oferă decât moarte. Prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune, noi respirăm pe Duhul Sfânt, spre viață veșnică.

Omul – „cultivator al plantelor nemuritoare, adică al înțeleșurilor dumnezeiești” (Sfântul Grigorie Teologul, *Cuvântarea XLV, 8, La Sfintele Paști*).

„Plantele nemuritoare” cultivate de teolog în grădina raiului sau în Edenul Revelației dumnezeiești din Sfânta și dumnezeiasca Scriptură ar putea fi: ramura de măslin de la sfârșitul potopului, stejarul Teofaniei de la Mamvri, ficii oazei de la Elim, strugurele din Eșcol, migdalul din care s-a tăiat toiagul lui Aaron, stejarul de la Ofra, isopul din Psalmul 50, crinul și mărul din Cântarea Cântărilor, trandafirul din Șaron, vrejul lui Iona, smochinul lui Natanael, dudul din Ierihon, măslinii de pe Muntele Înălțării, pomul vieții din Apocalipsă, busuiocul de la Bobotează, salcia de la Florii, ramurile de tei de la Rusalii.

„Pragurile minții”: „Trebuie să se ungă foarte bine pragurile minții, adică făptuirea și contemplația, (prin marea și mătuitoarea pecete a sângelui Noului Legământ” (cf. Exod 12, 7). (Sfântul Grigorie Teologul, Cuvântarea a XVI-a, 11). Extinzând fericita expresie a Sfântului Grigorie Teologul, „pragurile minții” ar putea însemna, pe lângă făptuire și contemplație, și treptele sau pragurile Revelației dumnezeiești, pe care mintea teologului contemplativ este chemată și ajutată de harul lui Dumnezeu să le urce, spre cele înalte (precum ne face să înțelegem Sfântul Grigorie de Nyssa în „Viața lui Moise”). „Pragurile minții” sunt toate treptele scării de la Betel. „Pragurile minții” sunt toate treptele Psalmilor. „Pragurile minții” sunt treptele celor zece porunci și treptele celor nouă fericiri. „Pragurile minții” tind spre răpirea Sfântului Apostol Pavel la al treilea cer și nu se opresc decât integrându-se în

cântarea serafimilor din templul prorocului Isaia și în doxologia celor patru făpturi vii și închinarea celor 24 de bătrâni din Apocalipsă. „Pragurile minții” nu sunt altceva decât treptele templului din Ierusalim, pe care a pășit și a coborât vameșul din Evanghelie în rugăciunea lui smerită. „Pragurile minții” nu sunt altceva decât treptele duhovnicești de la credință la nădejde și de la nădejde la dragoste; de la smerenie la umilință și de la lacrimă la plâns, de la telologhisire la tăcere și de la tăcere la cuvânt de tunet, după „fiii tunetului”. „Pragurile minții” sunt treptele de la curățire la iluminare și de la iluminare la desăvârșire, după cele trei capitole ale Teologiei Ascetice și Mistice. „Pragurile minții” sunt treptele de la Rugăciunea minții la Rugăciunea inimii și de la Rugăciunea inimii la Rugăciunea neîncetată, iar de la Rugăciunea neîncetată la Liturgia cosmică.

Poruncă patristică, pentru lumea contemporană: „Să devenim niniviteni, iar nu sodomiteni.” (Sfântul Grigorie Teologul, Cuvântarea a XVI-a, 14).

Theosis: „Ție îți este cu putință să devii Dumnezeu; nu disprețui timpul îndumnezeirii!” – adică viața aceasta. (Sfântul Grigorie Teologul, Cuvântarea a XVII-a, 9).

„Privește în Evanghelie!” (Sfântul Grigorie Teologul, Cuvântarea a XVII-a, 11): Dacă am asemăna Evanghelia cu un cer senin, am putea vedea „privind în Evanghelie”, răsăritul Soarelui Învierii, zenitul Șederii de-a dreapta Tatălui și „asfințitul” istoriei, prin fulgerul Parusiei Domnului. Dacă am asemăna Evanghelia cu un cer înnorat, am putea contempla în Evanghelie norul Schimbării la Față, norul Înălțării la cer și norul celei de-A Doua Veniri a lui Hristos. Dacă am asemăna Evanghelia cu un cer înstelat, am putea vedea în acesta Steaua Nașterii Mântuitorului, „Lucașul strălucitor de dimineață” și luna sub picioarele Maicii Domnului, iar deasupra cununa de douăsprezece stele. Toate pildele, minunile, cuvintele și învățăturile Mântuitorului Iisus Hristos din Evanghelie sunt în acest sens, infinite și neasemuite stele strălucitoare, care împodobesc pentru eternitate cerul Revelației dumnezeiești, spre care noi suntem datori să privim, precum Sfinții Apostoli pe muntele Măslinilor. Dacă am asemăna Evanghelia lui Hristos cu râul vieții, „cu apa limpede cum e cristalul” (Apocalipsă 22, 1), am putea vedea în această limpezime evanghelică chipul dintotdeauna al omului și chipul lumii acesteia, creată de Dumnezeu și chemată spre a fi „un cer nou și un pământ nou”. Dacă am privi atent în Evanghelie, am putea vedea atât înaltul taboric al cerului, cât și abisul existențial al omului, delimitate de orizontul activității pământești a Mântuitorului Iisus Hristos, de la Întrupare până la Înălțare, cu răsfrângeri de Cincizecime, în Faptele Apostolilor.

Ca să putem privi cum se cuvine în Evanghelie, după cuvântul Sfântului Grigorie Teologul, se cuvine ca să ni se deschidă ochii la Cina din Emaus a citirilor scripturistice (Luca 24, 31), și mintea la Arătarea înțeleșurilor adânci ale Revelației (Luca 24, 45).

„Vedeți harul zilei? Vedeți puterea tainei?” (Sfântul Grigorie Teologul, Cuvântarea a XXXIX-a, 2, La Sfânta Lumină sau Bobotează): Harul fiecărei zile stă în puterea tainei acelei zile. Harul fiecărei sărbători, stă în puterea tainei acelei sărbători. Harul fiecărui praznic, stă în puterea tainei aceluia praznic. Harul fiecărei Duminici, stă în puterea tainei acelei Duminici. „Harul zilei” izvorăște din Apostolul zilei, sărbătorii, praznicului sau Duminicii; din Evanghelia acelei zile, sărbători, praznic sau Duminică și din Sinaxarul acelei zile, sărbători, praznic sau Duminică. „Harul zilei” înmiresmează, precum fumul de tămâie din cădelnița Liturghiei acelei zile. „Harul zilei” ne dezvăluie „puterea tainei” acelei zile. „Harul zilei” inspiră și trebuie să inspire predica de la Liturgia acelei zile, sărbători, praznic sau Duminică. „Harul zilei” se păstrează și se descoperă în vasul de alabastru al acelei zile și în cele șase vase de piatră, care ascund și cuprind „puterea tainei” acelei zile liturgice.

Sfântul Grigorie Teologul: „Trebuie să pomenim pe Dumnezeu mai des decât respirăm!” (Întâia Cuvântarea Teologică, 4).

„Soarele nu este mai vechi ca lumina”. (Sfântul Grigorie Teologul, A Treia Cuvântare Teologică, 3). Lumina creată de Dumnezeu în ziua întâia a Facerii este adunată în soare, lună și stele, în ziua a patra a Facerii, precum în niște amfore ale luminii. Soarele, luna și stelele sunt candelă aprinse ale luminii materiale, creată de Dumnezeu pentru luminarea universului fizic. Prin soarele creat în ziua a patra, noi, cei creați în ziua a șasea, primim lumina creată în ziua întâia. Lumina este concentrată și adunată în soare, de unde se răspândește peste tot în sistemul nostru solar. Dar oare cum vor fi arătat cele dintâi trei zile ale creației, luminate de lumina creată în ziua întâia, dar fără să fi fost soarele, luna și stelele pe care le avem astăzi, create în ziua a patra? Suportul luminii create însă, este lumina dumnezeiască necreată, a Celui ce a zis: „Eu sunt lumina lumii”!

Monahism: „Nimic nu mi se pare atât de frumos, ca viața pustnicească!” (Sfântul Grigorie Teologul, Cuvânt de apărare pentru fuga în Pont...”, VII).

Sfântul Grigorie Teologul: „Căci nu ne este rânduit a ne îndeletnici cu Teologia, ci cu Iconomia”. „Atunci când spun Dumnezeu, înțeleg pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh.” (Cuvântarea XXX-a, 8, La Nașterea Mântuitorului și Cuvântarea XLV-a, 4, La Sfintele Paști). Vezi și Epicleze III, pg. 109-111.

MISIUNEA BISERICII PRIN CUVÂNT. METODE DE REÎNNOIRE DUHOVNICEASCĂ (I)¹

Preot GHEORGHÎĂ CRISTIAN POPA
Parohia Cărpiniș

Dintru început această temă pare a fi foarte ușor de tratat, totuși în profunzime ea este foarte vastă, de aceea voi încerca să mă axez cât mai mult pe aspecte care țin de o realitate cât mai obiectivă, deși sunt convins că voi fi și subiectiv în ceea ce privește realitățile și tendințele actuale de propovăduire.

Voi trata tema din privința preotului paroh slujitor, care fiind trimisul Episcopului în parohie are datoria și obligația morală de a propovădui Cuvântul lui Dumnezeu Celui Viu, celor care i-au fost încredințați în păstorie, un cuvânt ziditor și izbăvitor.

Ce înseamnă a propovădui? Înseamnă a spune, a răspândi, a binevesti, a mărturisi, a propaga idei sau concepții... iar a predica înseamnă a mărturisi pe Hristos.

Propovăduirea credinței, angajamentul misionar creștin al preotului este semnul neîndoielnic al vieții religioase autentice. Unealta cu ajutorul căruia se face propovăduirea este cuvântul. Cuvântul omenesc devine valoros prin unirea lui cu Cuvântul lui Dumnezeu. El este plămada principală din care ia naștere slujba, dar și credința. Și mai ales slujba jertfei nesângeroase a Sfintei Liturghii. Felul în care preotul folosește cuvântul, cum îl întrupează în timpul slujirii, impune respect și zidește atmosfera de evlavie firească și necesară vieții de rugăciune a comunității. Tot prin el zidește și reînnoiește conștiința, uneori adormită și alteori înmormântată în adâncul ignoranței și indiferenței. Căci propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu în lume aduce adevărata lumină în inimile oamenilor credincioși care nu numai că aud cuvântul, ci îl și împlinesc cu fapta, după cuvântul Mântuitorului, care zice: " Fericiți cei ce aud cuvântul lui Dumnezeu și îl păzesc pe dânsul."² Cuvântul lui Dumnezeu aduce mare fericire celor ce îl ascultă și îl pun în practică.

Într-una din predicile de la Duminică după Botezul Domnului părintele Arhimandrit Cleopa Ilie vorbește despre Propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, după ce face o introducere vorbind despre Sf. Ioan Botezătorul ce a început a propovădui în pustiul Iordanului, care zicea "Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor"³. Aceeași poruncă au primit și Sfinții Apostoli, când au fost trimiși să propovăduiască Evanghelia, că le-a zis lor: "Și mergând, propovăduiți, zicând: S-a apropiat Împărăția Cerurilor"⁴, ne atrage atenția că după ce Ioan a fost întemnițat, Iisus a început a propovădui (Matei 4, 17) marele Adevăr a Evangheliei, apoi vorbește despre faptul că datoria principală a propovăduirii Evangheliei lui Hristos este sarcina păstorilor Bisericii, adică a episcopilor și a preoților.

Primul care a propovăduit Sfânta Evanghelie în lume a fost Însuși Domnul nostru Iisus Hristos apoi a încredințat datoria propovăduirii Cuvântului lui Dumnezeu celor doisprezece Apostoli cărora le-a poruncit, zicând : "Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă"⁵.

Apostolii au hirotonit preoți și episcopi pe care i-au rânduit peste tot să păstorească turma lui Hristos, iar episcopii au transmis și transmit prin rugăciune și punerea mâinilor harul preoției.

"Un preot bun trebuie să fie și un predicator bun, știind că prin predică vie, caldă, plină de har și lumină preotul poate transforma total parohia și masa enoriașilor săi. Dar pentru ca predica să poată ajunge la inima credincioșilor și să aibă puterea Duhului Sfânt de a transforma sufletul și a-l întoarce la pocăință, preotul trebuie să îndeplinească câteva condiții duhovnicești absolut obligatorii.

Prima și cea mai importantă condiție care încununează activitatea pastorală a preotului este viața morală exemplară a lui și a familiei sale. Fără o viață curată, model, a preotului, predica sa nu va reuși să ajungă la inima credincioșilor, nici nu va putea câștiga multe suflete pentru Împărăția Cerurilor.

¹ Lucrare susținută pentru obținerea gradului I în preoție

² *Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de misiune ortodoxă București-2013, Luca XI, 28.

³ Idem, Matei III, 2.

⁴ Idem, Matei X, 7.

⁵ Idem, Matei XXVIII, 19-20.

A doua condiție obligatorie unui preot și predicator bun este sfânta rugăciune. Preotul trebuie să fie un om de rugăciune, să iubească mai mult ca orice Biserica, sfințele slujbe, Sfânta Liturghie, cântarea în comun a credincioșilor. Rugăciunea stăruitoare a preotului unită cu a credincioșilor săi, îi sporește credința și dragostea pentru Dumnezeu și oameni, îl face mai înțelept în gândire și predică, îi deschide inima pentru milostenie și îi dă multă putere și har în predică. Un preot care se roagă mult este un preot cu har în toate și un bun predicator al cuvântului lui Dumnezeu.

A treia condiție principală a unui bun preot și predicator este necesitatea cunoașterii profunde a Sfintei Scripturi, a Sfinților Părinți, a învățaturii de credință ortodoxă și a Canoanelor Bisericii. Un păstor bun trebuie să fie și un teolog bun și un apărător al dreptei credințe în fața prozelitismului sectar. Fără cunoașterea dreptei credințe, preotul nu poate fi predicator și apologet. Cine nu știe că un preot bun transformă sufletește pe credincioșii săi, prin slujbe frumoase, prin catehizare stăruitoare și prin predici bune și pline de căldură duhovnicească? Cine nu știe că predica bună umple bisericile și mănăstirile de credincioși, apără și sporește

dreapta credință, risipește prozelitismul sectar și întoarce la pocăință multe suflete? Iar bisericile fără slujbe frumoase și fără predici pline de duh și putere se golesc de credincioși și nu pot vâna suflete pentru Hristos.”⁶

Mitropolitul Antonie de Suroj, în cartea sa *Adierea Duhului*, face referire la Sfântul Ioan Scărarul, care aseamănă cuvântul dumnezeiesc cu o săgeată care poate să lovească la țintă și să străpungă chiar și pavăza, dar, spune el, săgeata rămâne cu totul nefolositoare dacă nu există arc, coarda, un braț puternic și un ochi nemincinos, zicând că, ”cuvântul nu zboară dacă nu este nimeni care să arunce această săgeată și că această răpunere ne revine nouă, preoților.”⁷

Mai cu seamă este nevoie de o trezire a conștiinței religioase și este nevoie de multă jertfelnică, statornicie și răbdare în misiunea preotului de a duce pe calea mântuirii turma lui Hristos, iar aceasta se face printr-o conștiință vie a propovăduitorului dar și printr-o propovăduire trăită.

I. MISIUNE PRIN CUVÂNT, ÎN VECHIUL TESTAMENT

”În multe rânduri și-n multe feluri grăindu-le Dumnezeu odinioară părinților noștri prin profeți⁸ în zilele acestea de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul, pe Care L-a pus moștenitor a toate, prin Care și veacurile le-a făcut.”⁹

⁶ Arhim. Ilie Cleopa, *Predici la duminicile de peste an*, Ediția a IV-a, editura Mănăstirea Sihăstria, pg.406-407

⁷ Mitropolitul Antonie de Suroj, *Adierea Duhului-Purtarea de grijă față de suflete*, Edit. Doxologia, Iași 2015, pag.31.

⁸ Sfânta Scriptură, idem Osea XII,11.

⁹ Idem, Evrei I,1-2.

Izvorul de căpetenie al propovăduitorului este Sfânta Scriptură. Către aceasta îndeamnă și Mântuitorul în Evanghelia Sfântului Ioan, când zice: "Cercetați Scripturile, că vouă vi se pare a avea întru dânsele viață veșnică; și acestea sunt cele ce mărturisesc despre Mine"¹⁰. Mai cu seamă religia noastră își are rădăcinile în Vechiul Testament. Mântuitorul Iisus Hristos însuși vorbește cu respect despre Vechiul Testament, când zice: "N-am venit să stric legea ori prorocii. N-am venit să stric ci să plinesc"¹¹.

Vechiul Testament cuprinde o bogată învățătură despre Dumnezeu, despre persoanele Sfintei Treimi, despre crearea lumii, despre om și mântuire, el prezintă o bogăție nespusa de idei morale. Zidirea întreaga mărturisește înțelepciunea, bunătatea și puterea Făcătorului.

Avem mai multe perioade istorice a Vechiului Testament în care întâlnim propovăduitori ai Adevărului Revelat, a Cuvântului lui Dumnezeu. Astfel în perioada Patriarhilor avem chemarea lui Avraam, mai cu seama a poporului evreu de către Dumnezeu la o religie monoteistă „a încheiat Dumnezeu legământ cu Avraam”¹². Dumnezeu intervine necontenit în viața aleșilor săi, călăuzindu-i, apărându-i de rău și de primejdii, ocrotindu-i, răsplătindu-i, comunicând direct cu oamenii prin teofanii și prin vise.¹³ În mod concret Dumnezeu comunica Patriarhilor voia Sa, iar aceștia comunicau mai departe oamenilor voia Lui. Având în vedere că era vorba de un popor migrator, locașurile de cult erau în aer liber, constând în altare simple marcate cu pietre. Nici o anumită preoțime nu exista în perioada respectivă, actele de cult fiind săvârșite de capul familiei.

În perioada exodului Dumnezeu comunică cu Moise în flacăra de foc din mijlocul unui desiș de măcăci, dezvăluindu-și pentru prima dată numele, rostind către Moise: „Eu sunt cel ce sunt”. Apoi a adăugat: „Așa să spui fililor lui Israel: Cel ce se numește «Eu sunt» m-a trimis la voi... Acesta este numele Meu în veci și acesta numele cu care Mă veți chema în neam de neam”¹⁴, morala este precizată și reglementată prin Decalog, Moise pronunțându-se cu claritate în acest sens, întrebând: „Și unde se află vreun neam puternic care să aibă legi și drepte rânduieli ca legea pe care eu astăzi v-o pun înainte?”¹⁵. Și motivează Moise, vorbind despre „Supunerea față de lege”, că poruncile trebuie ținute și împlinite pentru ca din aceasta să se vadă înțelepciunea și priceperea voastră în ochii popoarelor.¹⁶

Apoi apare preoțimea cultului israelit, menită să mijlocească între Dumnezeu și om și să îndrume poporul sub aspect spiritual. De la început, sarcina preotului a fost să îngrijească de sanctuare, să officieze ceremonia sacrificiului și să interpreteze oracolele.¹⁷

Întreaga istorie vechi testamentară a poporului evreu poate coincide cu perioada profeților, deoarece șirul profeților începe cu Avraam – primul dintre aceștia și se încheie cu Sfântul Ioan Botezătorul.

Proorocii sau profeții nu erau simpli prezicători, ci mijlocitori direcți între adevărul divin și om. În acest sens, este semnificativă relatarea lui Ieremia care arată că Domnul i-a zis: „te-am sfințit și te-am rânduit proroc al neamului”, iar privitor la cel ce va profeti: „Iată îți pun cuvintele Mele în gura ta!”¹⁸

Mesajul discursului profetic, conținutul proorociei acestora privea toate evenimentele importante viitoare. Profeții prevesteau strămutarea israeliților de către asirieni și babilonieni, dar și pieirea Imperiilor Asirian și Babilonian, apariția altor coloși ai istoriei; Imperiul Persan de exemplu, și Imperiul Macedonean, a regatelor elenistice și a Imperiului Roman, unele din mesaje mergând în timp mult și după aceea.

„Profeții sunt cei care fac preziceri amănunțite cu privire la Mântuitorul și împărăția lui Dumnezeu. Mântuitorul este numit Mesia (Mashiah, cel „uns”, termen tradus în grecește prin Hristos). Ei au prezis venirea lui Mesia, care avea să scoată poporul lui Dumnezeu din robia păcatului, ne preven că Mesia va face parte din neamul lui David, că va fi precedat de un sol care-i va pregăti calea (Maleahi III, 1), că va fi ucis și străpuns (Zaharia XII, 10), că va fi născut din Dumnezeu „Tu ești fiul Meu, Eu astăzi Te-am născut!” (Psalmi II, 7) și este veșnic ca și Dumnezeu „a cărui obârșie este dintru început, din veșnicie” (Miheia V, 1). Mai ales Isaia proorocește cele mai multe detalii despre viitorul Mesia (va fi zămislit și se va naște din Fecioară (Isaia VII, 14), va fi batjocorit, răstignit, ispășind păcatele oamenilor – Isaia LIII, 2-12).”¹⁹

Prezicerea viitorului de către profeți a urmărit și modificarea prezentului, transformându-i lăuntric pe credincioși și astfel interesul lor pasionant pentru politica contemporană era de ordin religios, întrucât realizarea prezicerilor

10 Idem, Ioan V, 39.

11 Idem, Matei V, 17.

12 Idem, Facere XV, 18.

13 Preot dr. Teodor Baba, Vechiul Testament – izvor de învățământ teologic și pastoral, Altarul banatului nr.10-12 anul 2015 pag. 38.

14 Sfânta Scriptură, idem, leșire III, 14-15.

15 Idem, Deuteronomul IV, 8

16 Preot dr. Teodor Baba – idem, pag. 40.

17 idem, pag. 41.

18 Sfânta Scriptură, idem, Ieremia 1, 5-9.

19 Preot dr. Teodor Baba, idem, pg.43-44.

confirmă mesajul și evidența că evenimentele istorice erau opera lui Iahve. În felul acesta, pentru prima dată, profeții valorizau istoria, evenimentele istorice având de acum înainte o valoare prin ele însele, devreme ce erau determinate de voința lui Dumnezeu²⁰.

Sfânta Scriptura a Vechiului Testament, oferă exemplul unor mari și elocvenți vorbitori, profeții conștienți de marea lor misiune, ca trimiși ai lui Dumnezeu, și pătrunși de o adevărată moralitate, care stăpânește și faptele și cuvintele lor, profeții devin propovăduitori entuziaști ai cuvântului lui Dumnezeu. Cuvântările profeților, mai ales ale lui Isaia, Ieremia și Iezechiel, sunt caracterizate printr-un vădit spirit polemic, care dovedește o înaltă măiestrie oratorică.

Mijloacele pe care le întrebunțau profeții în cuvântările lor sunt diferite ele depinzând de situațiile de toate zilele în care au trăit.

Pentru luminarea poporului profeții foloseau în predica lor fapte concrete, ușor de dovedit și prin probe luate din viața de toate zilele.

Profeții au mai întrebunțat în predica lor populara multe mijloace intuitive pentru atingerea scopului pe care îl urmăreau și anume vorbirea directă, acțiunile simbolice, viziunile, tablourile, comparațiile și parabolele. Cele trei mijloace din urma sunt mai cunoscute, de mare însemnătate pentru frumusețea predicii lor.

Un model concret și vrednic de pomenit pentru reînnoirea duhovnicească este foarte relevantă mustrea profetului Natan către David pentru fărădelegea săvârșită de el. În cartea a II-a Regi întâlnim convorbirea profetului Natan cu Împăratul David. Natan nu îi spune direct că nu a făcut bine săvârșind păcat, prin răpirea soției lui Urie, ci cu diplomatie îi spune o pildă asemănătoare cu ceea ce a făcut el. Iată cuprinsul ei: "Erau într-o cetate doi oameni: unul bogat, altul sărac. Cel bogat avea foarte multe vite mari și mărunte, iar cel sărac nu avea decât o singură oiță, pe care o cumpărase de mica și o hrănise și ea crescuse cu copiii lui. Din pâinea lui mâncase și ea și se adăpase din ulcica lui, la sânul lui dormise și era pentru el ca o fică. Dar iată ca a venit la bogat un călător, și gazda nu s-a îndurat să ia din oile sale, sau din vitele sale ca să gătească cină pentru călătorul care venise la el, ci a luat oița săracului și a gătit-o pe aceea pentru omul care venise la el.... Atunci David s-a mâniat cumplit asupra aceluia om și a zis către Natan: ...Precum este adevărat că Domnul este viu, tot așa de adevărat este că omul, care a făcut aceasta, este vrednic de moarte. Pentru oia el trebuie să întoarcă împătrit, pentru că a făcut una ca asta și pentru că nu a avut milă.... Atunci Natan zise către David: Tu ești omul care a făcut aceasta. Așa zice Domnul, Dumnezeul lui Israel."²¹ David s-a smerit pentru păcatul făcut prin răpirea soției lui Urie, dovedindu-se mustrea prorocului a fi făcută la momentul oportun și într-un mod înțelept, deoarece în vremea aceea de multe ori cei ce îndrăzneau să mustre pe împărți, nu de puține ori rămâneau fără cap.

Iată însă că *acțiunea simbolică* a fost totuși mijlocul cel mai nimerit pe care profeții l-au folosit în diferitele lor cuvântări, în cartea III Regi cap XI versetele 29-39, unde prorocul Achia din Silo, unul dintre cei care aprobau dezbinarea regatului, își rupe veșmântul în douăsprezece bucăți, a dat zece din ele lui Ieroboam și păstrează pentru sine două bucăți, simbolizând prin aceasta ruperea regatului lui Solomon în două.

La profeții se remarcă și accentul deosebit pus pe morală. Numai că aspectul principal nu privește împlinirea riturilor ci credința și căutarea lui Dumnezeu, efortul de a-L cunoaște, credința care trebuie exprimată prin căutarea lui Dumnezeu. „Căutați-Mă și veți fi vii!” spune Iahve către Israel prin profetul Amos V, 5, "altfel, nimeni nu poate să vă sprijinească" (Isaia VII, 9) pentru că "numai dreptul din credință va fi viu" (Avdie II, 4).²²

Totodată, profeții propagă dreptatea, mila, smerenia: „Nu mai faceți rău înaintea ochilor Mei. Conțeniți odată! Învățați să faceți fapte bune, sânguiți-vă după dreptate, ajutați pe cel împilat, faceți dreptate orfanului, apărați pe văduvă!”²³ ne spune Isaia, iar în privința moralei sociale nu se sfiesc să-i mustre pe cei mari și să-i amenințe cu mânia lui Dumnezeu, să-i osândească pe regii vinovați de nedreptate, fărădelegi și idolatrie și să-i condamne pe cei bogați: „Vai vouă care clădiți casă lungă casă și grămădiți țărini peste țărini până ce nu mai rămâne nici un loc, ca voi să fiți singuri stăpânitori în mijlocul țării!” (Isaia 5, 8).²⁴

De asemenea, profeții se ridică împotriva sacrificiilor și a riturilor în general de tip formalist. „Ce-mi folosește mulțimea jertfelor voastre?... M-am săturat de berbecii arderilor de tot și de grăsimea vițelilor grași, și de sângele de tauri, de miei și de țapi nu mai am plăcere!... Nu-mi mai aduceți jertfe deșarte! Urâsc lumile noi, și praznicele voastre au ajuns pentru mine o povară. Ajunge!”²⁵ Ceea ce se cere Dumnezeu este jertfa lăuntrică: „Căci milă voiesc, iar nu jertfă, și cunoașterea lui Dumnezeu e mai mult decât arderile de tot” (Osea 6, 6).²⁶

20 M. Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, I, apud prof. univ. dr. Alexandru Roz, *Religia evreilor*, în „Teologia”, anul IV (2000), nr. 3, p. 34

21 Sfânta Scriptură, idem, II Regi XII, 1-9

22 M. Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, I, apud Preot dr. Teodor Baba, idem, pg.44)

23 Sfânta Scriptură, idem, Isaia I, 16-17.

24 Preot dr. Teodor Baba, idem, pg.44)

25 Sfânta Scriptură, idem, Isaia I, 11-14

26 Preot dr. Teodor Baba, idem, pg.44)

În Biserica Ortodoxă, Vechiul Testament face parte integrantă din Sfânta Scriptură și reprezintă o unitate desăvârșită cu Noul Testament. Unitatea Revelației divine implică și unitatea Sfintei Scripturi, încât cele două Testamente alcătuiesc o unitate indisolubilă, fiind într-o legătură organică și armonioasă, de natură internă și omogenă, deoarece ambele conțin cuvântul lui Dumnezeu; cărțile lor au același autor principal, fiind scrise sub inspirația aceluiași Duh Sfânt.²⁷

Vechiul Testament fiind temelia, iar Noul Testament – întreaga zidire pe această temelie, nu se poate concepe o înțelegere deplină a unui Testament fără celălalt. În acest sens – scria Fericitul Augustin – „Novum Testamentum in Vetere latet, Vetus in Novo patet”, iar Sfântul Chiril al Ierusalimului exprimă unitatea lor prin cuvintele: „Nimeni, deci, nu trebuie să separe Vechiul de Noul Testament; nimeni nu trebuie să spună că altul este Duhul acolo (Vechiul) și altul aici (Noul Testament)”²⁸

„Pregătirea lui Israel în vederea venirii Mântuitorului s-a făcut pe diferite căi: prin cuvântările rostite de profeți, în care aceștia prezintă nădejdea în venirea unei stări ideale, în care omenirea se va bucura de pace și dreptate, prin anumite simboluri profetice, prin chipuri și prefigurări istorice, prin simboluri rituale și acțiuni profetice simbolice, cum ar fi: jugul de pe grumazul lui Ieremia, dar mai ales, prin acele tipuri de persoane, obiecte și acțiuni care preînchipuie persoana Mântuitorului, Jertfa Sa, sau alte acțiuni din Legea Nouă (Matei XII, 39-41, Luca XI, 30, Matei XVI, 4). Așa se explică de ce Legea veche este mai puțin perfectă și inferioară Legii celei Noi, cauza fiind starea inferioară de cunoaștere a omului. De aceea, toată Legea veche, cu toate instituțiile ei, n-a fost decât un real mijloc pedagogic, cu un marcant rol educativ, pentru pregătirea lui Israel, și prin el, și a celorlalte neamuri, pentru venirea lui Iisus Hristos, prin Care se va da Legea cea Nouă, perfectă și definitivă, întru totul desăvârșită.”²⁹

Misiunea concretă în Vechiul Testament prin cuvânt era în mare măsură Cuvântul lui Dumnezeu către oameni prin proroci care vegheau asupra poporului, dar care aveau și certitudinea că din mâinile păstorilor se va cere sufletul celor păstoriți, Proorocul Ieremias vorbea în acest sens: „De aceea ascultați, păstori, cuvântul Domnului. Așa zice Domnul Dumnezeu: Iată, Eu vin la păstori; le voi cere înapoi oile Mele din mâna lor”³⁰

II. MISIUNE PRIN CUVÂNT, ÎN NOUL TESTAMENT

Cunoașterea vocii lui Dumnezeu implică o conștientizare a adevărului revelat, care S-a descoperit oamenilor, prin proroci, iar în vremurile mai de pe urmă s-a descoperit prin Fiul Lui, care ne-a lăsat moștenire Evanghelia Sa. „Scriptura este folosită mai întâi de toate pentru a răspunde întrebărilor fundamentale ale existenței umane. „Auzind Cuvântul”, omul dobândește cunoașterea de sine: el se știe fiu al lui Dumnezeu, obiectul harului și al iubirii dumnezeiești”³¹

Sfânta Tradiție în toată plenitudinea ei este mărturia a tuturor faptelor lui Hristos, a Bisericii în general dar și a vechilor Scripturi care mai întâi au fost transmise prin viu grai, fiindcă mai întâi de a fi trecute în scris au fost mărturisite prin apostolat, adică prin Propovăduirea Cuvântului. „Evangheliile Sinoptice și Epistolele Sfântului Apostol Pavel, care interpretau Vechiul Testament în lumina Întrupării și a Învierii, erau considerate ca având autoritate de Sfântă Scriptură de la începutul secolului al doilea. Potrivit perspectivei Bisericii post-apostolice, Sfântul Duh nu a inspirat doar cărțile Vechiului Testament, ci și acele scrieri ale apostolilor care comentau aceste cărți”³²

„Unicul mijlocitor între Dumnezeu și oameni”, (1 Timotei II. 5) este, precum sublinia Sfântul Apostol Pavel, Domnul nostru Iisus Hristos. El este cel ce a realizat opera mântuirii, dar pentru aplicarea ei individuală în timp, pentru împărtășirea roadelor ei tuturor sufletelor până la sfârșitul veacului... luminând în același timp mințile prin principiile Evangheliei și călăuzind voinele. „Precum m-a trimis pre mine Tatăl, și eu vă trimit pre voi” (Ioan XX, 21), s-a adresat Mântuitorul către ucenicii săi în ziua învierii Sale, indicând astfel clar misiunea lor și a succesorilor lor, de trimiși și de continuatori ai lucrării de mântuire în lume.³³ De aceea, în formula cu care Apostolii sunt trimiși la răspândirea împărăției lui Dumnezeu, obligația de a învăța este indicată de Mântuitorul înaintea celorlalte:

²⁷ Pr. prof. Vladimir Prelipceanu, Vechiul Testament. Cuprinsul, caracterul, sensul, în „Glasul Bisericii”, anul VIII (1964), nr. 3-4, p. 195, apud Preot dr. Teodor Baba, idem, pg.44

²⁸ Sfântul Chiril al Ierusalimului, Cateheza 16, 4, apud pr. dr. Teodor Baba, art. cit., p. 47.

²⁹ Preot dr. Teodor Baba, apud art. cit., pag. 48

³⁰ Sfânta Scriptură, idem, Ieremias XXXIV, 9-10.

³¹ Preotul profesor JOHN BRECK, Puterea cuvântului în Biserica dreptmăritoare, Editura Institutului Biblic și de misiune al bisericii ortodoxe române. București 1999, pag.33.

³² Preotul profesor JOHN BRECK, idem, pag.53

³³ pr. prof. univ. dr. Petre Vintilescu, Preotul în fața chemării sale de păstor al sufletelor, Editura Mitropolia Olteniei Craiova, anul 2007, pag.40

„Mergând, învățați toate neamurile”³⁴ Porunca aceasta dată ucenicilor avea un spectru mai larg, deoarece ceea ce Apostolii urma să facă începea cu învățarea tuturor, urmând mai apoi să se desăvârșească prin Botez, fapt împlinit de Apostoli, dar mai apoi continuat de ucenicii lor, și tot așa până la sfârșitul veacurilor. „În ordinea succesiunii acțiunilor unui păstor de suflete, datoria de a învăța, de a lumina se impune cu o prioritate logică și firească, precum se face evident prin cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Cum vor crede în acela, de care n-au auzit și cum vor auzi iară de propovăduitor?” (Romani, X, 14). Acțiunea de a învăța se referă însă la o noțiune largă. A învăța pe cineva înseamnă: a da cunoștințe, adică a instrui, dar și a deprinde pe cineva cu ceva, a-1 obișnui, a-1 educa adică a-1 face să-și transforme nu numai în proprietate intelectuală o cunoștință oarecare, ci a o transforma în viață trăită, adică în moravuri. Acest din urmă sens îl rezumă termenul „a edifica”, valabil sau corespunzător în religia sensului complet al cuvântului „a învăța”.³⁵

PROPOVĂDUIREA EVANGHELIEI, ÎN CARTEA FAPTELOR APOSTOLILOR

După răstignirea, învierea și înălțarea la Ceruri a lui Hristos, ucenicii Săi s-au adunat pentru sărbătoarea Rusaliilor. Atunci, pe când ei se aflau împreună „în același loc” și precum chiar Hristos făgăduise, „din cer, fără de veste, sa făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut casa unde ședeau ei. Și li s-au arătat, împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor duhul a grăi,³⁶ Ei au început să propovăduiască Calea, Adevărul și Viața tuturor celor de față iar mai apoi au plecat și au propovăduit, fiecare după cum le-a venit sorțul. Astfel creștinătatea început să se răspândească către marginile pământului.

De la Ierusalim, ucenicii lui Hristos au călătorit prin întreaga lume: Apostolii Petru și Pavel au mers în Grecia și Roma, Andrei a mers în Rusia, Marcu în Egipt, Simeon în Anglia și Africa, Toma a ajuns până în India, iar Matei în Etiopia. Pretutindeni unde au mers, ei au numit episcopi, preoți și diaconi și i-au hirotonit, prin punerea mâinilor.

Cei ce pe care î-i botezau și urmau lui Iisus Hristos au început să fie cunoscuți drept Creștini. La păstoria turmei sau a bisericii lui Dumnezeu, preoții erau și sunt puși și întăriți de Duhul Sfânt după învățătura Sfântului Apostol Pavel: „Luați aminte de voi și de toată turma, întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopii, ca să păstoriți biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu sângele Său.”³⁷

Întreaga activitate a Mântuitorului este urmată și interpretată de ucenicii săi, în mod special prin prisma exemplului, nedespărțit de predică, precum se vede din primul rând al scrierii Faptele Apostolilor „Cuvântul cel dintâi l-am făcut, o, Teofile, despre toate cele ce a început Iisus a face și a învăța”³⁸, Apostolii au urmat pilda Mântuitorului și sfatul Său „V-am dat vouă pildă, ca să faceți și voi, precum v-am făcut eu.”³⁹

Sfântul Apostol Pavel la Atena, în așteptarea lui Sila și Timotei: „se întărâta întru dânsul duhul lui, văzând cetatea, plină de idoli”⁴⁰, însă în puțină vreme Apostolii au adus, mulțime de păgâni, filosofi, oameni simpli, cerșetori chiar și împărați, la Hristos.

Apostolii au avut parte de prigoane, chinuri schingiuri, suferințe până la moarte pentru convingerile lor, dar nimic nu a putut împiedica Credința să se răspândească în toate colțurile pământului. În timpul acestor vremuri grele, de mucenicie apostolii mărturiseau, mai cu seamă Sfântul Apostol Pavel zicea „Nu țin seama de nimic (lanțuri, necazuri, bătăi și persecuții) și nu pun niciun preț pe viața mea, numai să împlinesc calea mea și slujba, pe care am luat-o de la Domnul Iisus.”⁴¹

III. BIBLIA ÎN BISERICA ORTODOXĂ – SEMNIFICAȚIE ȘI INTERPRETARE

În cuvântul de despărțire a lui Iisus le spunea ucenicilor Săi: „Dar Mângâietorul, Duhul Sfânt, pe care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu... și vă va călăuzi la tot adevărul [...] Acela mă va slăvi, pentru că din al Meu va lua și vă va vesti.”⁴² Aici se găsește argumentul

34 Sfânta Scriptură, ibidem, Matei XXVIII, 19.

35 pr. prof. univ. dr. Petre Vintilescu, ibidem, pag.103

36 Sfânta Scriptură, ibidem, Faptele Ap. cap. II, 1-4.

37 ibidem cap. XX, 28.

38 ibidem, cap I,1

39 ibidem, Ioan cap. XIII, 15.

40 ibidem, Fapt. ap. cap. XVII,16

41 ibidem, cap. XX, v24.

42 Sfânta Scriptură, idem, Ioan XIV, 26; XVI, 13 și urm.

principal de interpretare ortodoxă a Bibliei, nuanțându-se foarte clar relația de întrepătrundere a Sfintei Scripturi și Tradiția Bisericii.⁴³

În credința ortodoxă Hristos oferă sensul adevărat pentru înțelesurile tainice ale Legii și ale Proorociilor, în felul acesta, „Hristos însuși este principiul hermeneutic», sau principiul de interpretare, deoarece El revelează sensul adevărat al tuturor Scripturilor inspirate. Din acest punct de vedere, creștinătatea ortodoxă susține că Vechiul și Noul Testament sunt „cărți ale Bisericii”. Împreună ele formează „canonul Bisericii” sau „legea adevărului” prin care se hotărăște ce este și ce nu este element autentic al Sfintei Tradiții.⁴⁴

Scrierile biblice nu pot fi interpretate corect decât numai în lumina Sfintei Tradiții. Tradiția oferă conținutul original al Scripturii, ea cuprinde revelația divină a reflecției creștine asupra tainei lui Hristos, iar Scriptura ca text scris ia naștere în Tradiție, prin urmare Tradiția oferă perspectiva hermeneutică a interpretării corecte a textelor biblice.⁴⁵

Un mod esențial de interpretare a Sfintei Scripturi reiese din întâlnirea lui Iisus, pe drumul Emausului, cu Luca și Cleopa, când Iisus le vorbește din Scripturi de proorociile despre El, iar ei nu L-au cunoscut până când nu a binecuvântat pâinea și a frânt-o. Acest mod de împlinire a Cuvântului lui Dumnezeu prin celebrare liturgică va marca principala metoda de interpretare a Scripturii în Biserica Ortodoxă. În contextul liturghiei, Cuvântul lui Dumnezeu este propovăduit și celebrat pentru hrana și întărirea spirituală a celor adunați în comunitatea Bisericii, astfel vestirea Cuvântului prin predici și imnografie, creează o comuniune vie între credincioși și Dumnezeu Treimic, de la care vine Cuvântul fără de moarte și dătător de viață.⁴⁶

Cuvântul lui Dumnezeu are un loc central și esențial în fiecare aspect al vieții ortodoxe, celebrarea liturgică are un rol important pentru misiunea Bisericii în lume, deoarece învățătura doctrinară, rugăciunile liturgice limbajul și simbolurile ei provin din scrierile canonice. Ca exemplu în biserica primară, când episcopul intra în biserica era urmat de diacon care ducea cărțile evangheliei, în zilele noastre este întâmpinat de către preoți cu Sfânta Evanghelia, la Utrenia duminicilor din cursul anului, după citirea Evangheliei învierii, este adus Evangheliarul în centrul bisericii și așezat pe analog, unde credincioșii i se închină.⁴⁷

Pericope din Sfintele Evanghelii dar din celelalte cărți a Sfintei Scripturi, atât din Vechiul Testament cât și din Noul Testament sunt citite la sfintele slujbe de cele mai multe ori într-un mod solemn. Apostolul și Evanghelia sunt precedate de un prochimen care poate fi considerat un rezumat al sărbătorii sau o sinteză tematica lecturii care va urma să fie citită. Spre exemplu, la sărbătoarea Nașterii Domnului, prochimenul scoate în evidență nașterea lui Hristos, mai înainte de veci, din Tatăl: "Din pântecul mai înainte de luceafăr te-am născut".⁴⁸ În cadrul utreniei, prochimenul reprezintă un moment important și trebuie tratat cu toată atenția de către credincioși, deoarece aceste stihuri ale psalmilor profetici reprezintă un element de autenticitate a credinței noastre vechi testamentare.

"Cu o cunoaștere sporită a Sfintei Scripturi, predica axată pe Biblie are ecou mai puternic. Mai mult, planul de învățământ referitor la Biblie este din ce în ce mai accesibil, și vizează, în forma educației continue, copiii și tinerii, laici și cler."⁴⁹

Scopul interpretării biblice ar trebui să fie dobândirea cunoașterii lui Dumnezeu. Pentru primii exegeți ai Bisericii, scopul era acela de a-L cunoaște, și a transmite mai departe cuvântul despre viața veșnică, astăzi este necesară o abordare exegetică în a vestii lumii Cuvântul vieții și al nădejzii în veșnicie.

Originea istorică și sensul teologic al textului poate fi o abordare interesantă din punct de vedere strict istoric, însă din experiența poporului creștin de la început, se dovedește că, după învierea Sa Iisus continuă „să vorbească” Bisericii prin vocea Duhului, ce sălășluiește în comunitatea de credință. Astfel Tradiția devine o realitate vie, căci în primele două secole creștine autorii Evangheliilor canonice s-au inspirat din propria memorie dar și din memoria comunității creștine respective. Memoria aceasta a fost păstrată în Biserica de Duhul Sfânt, transmisă prin viu grai și scris, ea cuprinzând învățăturile și activitatea lui Iisus, precum și reflecții asupra lor.⁵⁰

Călăuziți și inspirați de Duhul Sfânt, autorii scrierilor Sfintei Scripturi au scris din ceea ce au putut înțelege și cât le-a fost dat să înțeleagă cuvintele rostite în mod concret de Iisus pe durata lucrării Sale pământești „încă multe am a vă spune, dar acum nu puteți să le purtați (spune Iisus apostolilor în încăperea de sus), iar când va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu va vorbi de la sine, ci câte va auzi va vorbi

43 John Breck, Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii, Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2003, pag.23

44 ibidem, pag.24

45 ibidem, pag.25

46 John Breck, idem, pag.28-29

47 ibidem, pag.30-31

48 Sfânta Scriptură, idem, Psalmi 109, 3.

49 John Breck, idem, pag.32

50 ibidem, pag.37.

[...] din al Meu va lua și vă va vesti” .⁵¹ Autorii biblici au fost călăuziți în alegerea scrierilor lor, de solicitările comunităților locale și de memoria vie a Bisericii. Totuși ”citită într-un mod adecvat Biblia poate deveni un mediu de cunoaștere și de comuniune cu Dumnezeu ce se dezvăluie pe Sine în ea și prin ea.”⁵²

Cum poate fi interpretată biblia din perspectivă ortodoxă?

În interpretarea Bibliei, textul biblic poate fi preîntâmpinat de unele presupoziii pentru a ajunge la o cunoaștere a lui Dumnezeu, acela că: 1) Dumnezeu este stăpân deplin peste întreg cosmosul, creatorul, susținătorul și răscumpărătorul lui; 2) Dumnezeu guvernează toate întâmplările din cursul istoriei umane, fie prin „voia sa permisivă», ce îngăduie tragedia și distrugerea într-o lume decăzută, fie prin „voia Sa intențională», generatoare de întâmplări ce duc lumea spre mântuire și pe credincioși spre viață veșnică; și 3) Dumnezeu a orânduit „istoria mântuirii» în termenii de „făgăduință» și „împlinire»: adică și-a revelat voia mântuitoare - iconomia divină - prin mijlocirea primului Legământ încheiat cu Israel, și desfășoară această iconomie de-a lungul vieții Bisericii.⁵³

După aceste presupoziii se ia în considerare că una din metodele exegetice de interpretare dezvoltate de Părinții Bisericii este cea *tipologică* ce vede în Vechiul Testament prefigurarea sau imaginea perfectă a Noului Testament. Relația între cele două Testamente este aceea de la făgăduință la împlinire. Promisiunile de mântuire ale lui Dumnezeu manifestate prin întâmplări din istoria lui Israel și profețiile proorociilor vor fi desăvârșite în persoana lui Iisus Hristos și în viața Bisericii. Vechiul Testament și Noul Testament vorbesc unul despre celălalt și prin urmare, pot fi interpretate prin reciprocitate, exegetul ortodox folosindu-se de interpretarea tipologică ca demers neapărat necesar, se poate folosi și de alte abordări precum critica narativă și formală.⁵⁴

Metoda de interpretare *tipologică* marchează legătura între persoane, întâmplări, locuri și realități paralele între Noul și Vechiul Testament. Astfel, Moise și Melchisedec sunt tipuri sau imagini profetice ale lui Hristos, adevăratul Dătător de lege și Mare Preot. Mana din pustie este interpretată ca imagine tipologică a Cinei Domnului sau a Euharistiei. Templul din Vechiul Legământ prefigurează Biserica Noului Legământ ș.a.m.d.⁵⁵

Alegoria este considerată o metodă de interpretare a Bibliei, o *căutare a sensului simbolic* a narațiunii din Vechiul Testament, cu o semnificație mai înaltă, mai plină semnificație spirituală decât sensul lămurit de tipologie. *Exegeza alegorică* focalizează semnificația spirituală profundă, ascunsă în cuvintele prin care se povestește acea întâmplare. *Tipologia* predomină în hermeneutica ortodoxă mai mult decât *alegoria*, faptul se datorează tendințelor radicale de dezistoricizare ale metodei alegorice. Este important să înțelegem că tipologia presupune o dublă mișcare: din trecut spre viitor, dar de asemenea din viitor spre trecut. Adică antitipul și arhetipul sunt deja, în mod prevestitor, prezente în tip, prezente prin anticipare, precum în formula „deja, dar nu încă (în întregime)”⁵⁶

Părinții Bisericii au susținut că fiecare teofanie, fiecare lucrare dumnezeiască din Vechiul Testament, trebuie înțeleasă drept teofanie a lui Dumnezeu-Fiul, mai degrabă decât a lui Dumnezeu-Tatăl. Cel mai concludent exemplu din Noul Testament pentru acest mod de a gândi îl oferă Sfântul Apostol Pavel în Corinteni cap. X. Vorbind de stâncă din care israeliții au băut apă în pustie, Sfântul Pavel mărturisește: „Iar stâncă era Hristos, Fiul lui Dumnezeu, cu alte cuvinte, era prezent și lucrător în stâncă, precum a fost în persoana lui Moise. Stâncă este un tip al lui Hristos.”⁵⁷

Se poate afirma că *Tipul* și *alegoria* ca interpretare biblică, primesc un sens simbolic și revelator, inspirate de Duhul Sfânt dincolo de narațiunea biblică primesc o realitate ultimă. De exemplu în Egipt în timpul Exodului, prin intervenția lui Dumnezeu, poporul ales „din punct de vedere istoric” a fost eliberat din robie, a peregrinat prin pustie și s-a așezat în pământul promis lor de Dumnezeu. „Ieșirea din Egipt este, un *tip*, o imagine simbolică, înrădăcinată în istorie care transcende dimensiunea timpului și a spațiului, devenind o prefigurare *tipologică* a morții și învierii Fiului lui Dumnezeu, ca o prefigurare „învierii tuturor” prin eliberarea mădularelor Trupului Său de robia păcatului și a morții.”⁵⁸

Această interpretare a evenimentelor istorice legate de ieșirea din Egipt, oricât de reale ar fi fost, constituie ceea ce primii ucenici ai lui Iisus au considerat a fi vestea profetică sau *tipul* propriei Lui morți și învieri.⁵⁹

Dacă afirmația Sfântului Pavel „stâncă era Hristos” nu este doar o simplă fantezie, dacă ea corespunde unui adevăr esențial pentru credință, în sensul că este fundamental pentru istoria mântuirii, este pentru că

51 Sfânta Scriptură, idem, Ioan 16, 12-15.

52 John Breck, idem, pag.39.

53 ibidem, pag.39-40

54 ibidem, pag.40

55 ibidem, pag.41

56 ibidem, pag.42

57 ibidem

58 Ibidem, pag.46

59 ibidem, pag.47

Dumnezeu e prezent și activ în toată creația. El stabilește ordinea și sensul lucrurilor. Problema exegetului este, să discearnă această ordine și să-i interpreteze sensul, sub călăuzirea inspirată a Duhului Sfânt.⁶⁰

Alt element în interpretarea ortodoxă a Bibliei adoptat astăzi de către cei mai mulți exegeți se referă la o *convingere interioară* prin care activitatea exegetică se întemeiază în viața comunității eclesiale, este **Credința** în limbaj *ioaneic*, *pentru a cunoaște adevărul, trebuie să umblăm în adevăr*, sau în termenii Apostolului Pavel, pentru a avea „minte a lui Hristos” trebuie să trăim „în Hristos”.

Scripturile pot fi interpretate și înțelese corect printr-o viață de căință personală, strădanie ascetică și rugăciune a exegetului. Mântuitorul zice ucenicilor: „Voaă vă este dat să cunoașteți taina împărăției lui Dumnezeu, dar pentru cei din afară, totul se face în pilde”.⁶¹ Pentru a auzi cu adevărat cuvântul lui Dumnezeu, trebuie să fi într-o comunitate vie și dătătoare de viață cu El, care este Cuvântul. Interpretarea autentică a Sfintei Scripturi rezultă din interacțiunea între credință, dragoste și rugăciune.⁶²

În viziunea Bisericii Ortodoxe, Sfânta Scriptură este definită prin adevăr, integritate și unitate.⁶³

Referitor la unitatea Scripturii, tradiția ortodoxă păstrează neschimbată idea că Vechiul Testament și Noul Testament sunt „cărți creștine”. Cele două Testamente alcătuiesc o mărturie unitară a Logosului divin, a Cuvântului

fără de moarte, ce vine în lume să împlinească mântuirea „ fiilor lui Dumnezeu”⁶⁴.

Definită ca integrală în măsura în care orice fragment din Scriptură oglindește același adevăr și, prin urmare, fragmentele obscure pot să fie clarificate prin alt fragment, ca de exemplu în Epistola către Romani, Sfântul Apostol Pavel zice : „fiind îndreptați prin sângele Lui, ne vom izbăvi prin El”⁶⁵, acest verset se poate lămuri prin afirmația din Epistola întâia a Sfântului Ioan: „sângele lui Iisus, Fiul Lui, ne curățește pe noi de orice păcat”⁶⁶.

Scrierile biblice alcătuiesc „canonul”, norma sau „legea adevărului”. Biblia ca *adevăr* ce slujește drept temelie pentru credința și morala creștină, căci Hristos este însuși Adevărul întrupat după cum Însuși Isus zice „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”⁶⁷.

”Din perspectiva Evangheliei după Ioan 14-16 și a Părinților Bisericii, Duhul Sfânt păstrează în Biserică adevărul și puterea Sfintei Tradiții, ce include și mărturia Scripturii. Tradiția trebuie înțeleasă ca „memorie vie a Bisericii”. Această memorie - prin Scripturi, Liturghie și Sfintele Taine - este reactualizarea, în mijlocul comunității bisericești, a lucrării de mântuire împlinită de Iisus Hristos. Pe de o parte, această memorie vie ne poartă, cu ajutorul mărturiei scripturale, înapoi la întâmplările vieții lui Iisus, la moartea și la învierea Sa”⁶⁸

Principiile de interpretare a Sfintei Scripturi folosite de Părinții Bisericii se întemeiază pe această ” viziune

60 ibidem, pag.51

61 Sfânta Scriptură, idem, Marcu IV, 11.

62 John Breck, idem, pag.52

63 John Breck, idem, (aceste definiții sunt inspirate din aceeași lucrare, iar în continuare și tratarea lor inspirate din paginile specificate - pag.53-54)

64 Sfânta Scriptură, idem, Ioan I, 12-13; 20, 31

65 ibidem, Epistola către Romani V; v 9.

66 Ibidem, I Ioan I, 7.

67 Ibidem, Ioan XIV, 16.

68 John Breck, idem, pag.59

contemplativă inspirată, numită *theoria* ⁶⁹, o interpretare bazată pe Sfânta Tradiție, având ca scop o interpretare corectă și categorică.

Elementele fundamentale mai de seamă a interpretării biblice, din punctul de vedere a părinților bisericești pot fi puse în legătură reciprocă a mai multor argumente de interpretare. „Cuvântul lui Dumnezeu”, pentru Părinții Bisericii, se referă în primul rând la Logosul veșnic, Dumnezeu-Omul, Iisus din Nazaret, preamărit ca fiind „Unul din Sfânta Treime”. Cuvântul lui Dumnezeu este în ultimă instanță, o persoană, a Doua Persoană a Sfintei Treimi, care se dezvăluie lumii în primul rând prin scrierile canonice. Sintagma - Cuvântul lui Dumnezeu - se referă la trei aspecte profund corelate, însă distincte: Persoana Logosului dumnezeiesc, mărturia scrisă despre EL în forma textelor patristice, vestirea Lui ca o chemare la credință și viața în EL.⁷⁰

Cuvântul lui Dumnezeu poate fi înțeles corect în doar prin lucrarea Sfintei Treimi. Atunci când inspiră alcătuirea și interpretarea scrierilor biblice, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh împărtășesc aceeași voință și lucrare, precum se manifestă în lucrarea creației și a mântuirii. Sfinții Apostoli relatează că Duhul Sfânt îl dezvăluie pe Hristos ca izvor al vieții. Duhul Sfânt, ne conduce la credință în Dumnezeu Fiul, iar Fiul, ne îndrumă la o legătură tainică și neîntreruptă cu Dumnezeu Tatăl. Această reciprocitate arată că, „Fiul Î-L roagă pe Tatăl să trimită Duhul peste credincioși într-o continuă revărsare cincizecimică, pentru ai întări, lumina și sfinți.”⁷¹

Cuvântul lui Dumnezeu adresat creației umane, este o conlucrare dintre Dumnezeu și om. „Dumnezeu nu a dictat textele biblice, El a inspirat făpturile umane, limitate și corupte de păcat, în alcătuirea acestor scrieri. Sub călăuzirea Duhului Sfânt, atât autorul apostolic, cât și exegetul ce ia urmat, vorbesc despre contextele istorice, culturale și lingvistice ale vremii lor.”⁷²

Cuvântului lui Dumnezeu apare în Scripturi ca o necesitate interpretării reînnoite a în fiecare generație din viața Bisericii, învățătura Scripturii se transformă, „Duhul iluminează fiecare generație creștină prin limbajul și circumstanțele vremii ei pentru ai călăuzi pe credincioși la „tot adevărul”. Creștinii ortodocși se roagă înainte de citirea Evangheliei la Sfânta Liturghie: „Strălucește în inimile noastre, iubitorule de oameni, Stăpâne, lumina cea curată a Dumnezeirii Tale și deschide ochii gândului nostru spre înțelegerea evanghelicilor Tale propovăduiri”.⁷³ Scrierile biblice sunt de multe ori greu de înțeles, însă lucrarea Duhului Sfânt dezvăluie acest adevăr, iar autorii apostolici și exegeții îi fac accesibil tuturor în orice moment din istorie.

Locul potrivit pentru interpretarea Cuvântului lui Dumnezeu este Biserica, aici credincioșii participă la slujbele liturgice, ascultă cuvântul Evangheliei și interpretarea ei, exegeza primind un rol de preaslăvire și unire acelor ce au aceeași credință. Exegeții ortodocși susțin necesitatea absolută interpretării exegetice prin învățăturile de doctrină dezvăluite prin Sfânta Tradiție. „Acesta însemnând conformarea, asumarea muncii de exegeza ca *diaconia*, adică slujirea Bisericii, desăvârșirea acestei munci în interesul Bisericii și a misiunii ei în lume.”⁷⁴

„Exegeza ne poate ajuta însă, la o mai bună înțelegere a sensului literal într-un text: modul în care autorul înțelege experiența proprie și tradiția primită de el, însă exegeza nu poate valida sau nega această mărturie”⁷⁵, exegetul ortodox va supune rezultatele „gândirii Bisericii”, adică Sfintei Tradiții, interpretarea biblică bazându-se în mare parte pe credință.

În Ortodoxie, Scriptura este socotită produsul sau rodul Tradiției. Această afirmație are argument canonic, doar în măsura în care mesajul evanghelic este interpretat corect, transmis în așa fel încât cei ce aud să creadă. În acest sens Apostolul Pavel în Epistola întâia către Corinteni transmite în predica sa mărturia că „V-am dat, întâi de toate ceea ce și eu am primit, că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi.”⁷⁶ Sfântul Pavel primește mesajul evanghelic pe care-l crede pentru propria sa mântuire, după care, îl interpretează și îl transmite transformându-l, după nevoile și puterea de înțelegere a auditoriului său, astfel corintenii au ajuns să creadă în Evanghelia lui Hristos.

„Relația dintre Vechiul Testament și Noul Testament este aceea de la făgăduință la împlinire, între ele există o unitate interioară, organică, astfel încât evenimentele și persoanele cheie din Noul Testament sunt prefigurate de acelea din Vechiul Testament, iar cele din Vechiul Testament își găsesc semnificația ultimă în acelea din Noul Testament. Relația între promisiune și împlinire se exprimă concret în relația tip-antitip sau tip-arhetip. Exegetul ortodox, precum Părinții Bisericii, apelează la tipologie pentru a interpreta Vechiul Testament în lumina lui Hristos.”⁷⁷

69 ibidem

70 Ibidem, pag. 60

71 Ibidem.

72 Ibidem, pag. 61.

73 Ibidem.

74 Ibidem, pag. 62

75 Ibidem, pag. 63

76 Sfânta Scriptură, idem, Epistola întâia către Corinteni XV, 3.

77 John Breck, idem, pag.64

„Un alt principiu promovat de Sfinții Părinți a fost preluat direct de la rabinii evrei, lisus a cunoscut și utilizat acest principiu ca instrument de bază pentru interpretarea Scripturilor ce se referă la El și la lucrarea Sa. Principiul se numește astăzi *reciprocitate exegetică* și presupune că întreaga Scriptură este inspirată integral și în mod egal. Astfel, lisus folosește referindu-se la El însuși, anumite titluri mesianice din Vechiul Testament și distruge raționamentul fariseilor, prin deducția pe baza Psalmului 109 - că adevăratul Mesia este, mai mult decât fiul lui David, Domnul și Fiul lui Dumnezeu (Matei XXII, 41-46). Alt exemplu ar fi Apocalipsa 12, ce descrie o femeie îmbrăcată în soare, purtând un fiu a cărui existență este amenințată de dragonul cu șapte capete și zece coarne. Critica modernă tinde să vadă în femeie o imagine a Bisericii și în dragon o figură a Romei (cele șapte coline) care persecută Biserica. Pe de altă parte, referindu-se la fragmente precum așa-numita „Protoevanghelie” din Cartea Facerii III, 15, autorii patristici au văzut mai degrabă o imagine a Fecioarei care-L naște pe Mesia, în vreme ce dragonul corespunde lui Satan și persecuțiilor lui asupra Bisericii și a lui Hristos.”⁷⁸

Scriptura este inspirată în mod unic și este îndreptată spre imaginea lui Hristos, prin urmare orice fragment poate fi interpretat astfel încât să transmită mesajul Lui mesianic.

În lucrarea Părinților Bisericii, Dumnezeu Se revelează în mod plinar, nu prin analiza rațională a textelor scripturale, ci prin rugăciunea din adâncul inimii lor. Rugăciunea este rodul duhului care sălășluiește în templul inimii.

Despre lucrarea de interpretare este necesară o sinergie sau cooperare între noi cu Dumnezeul descoperit în Treime, și în ultimă instanță, exegeza este rodul Duhului ce sălășluiește în noi. Pentru noi, astăzi, interpretarea Cuvântului lui Dumnezeu este înfăptuită de însuși Dumnezeu în persoana Duhului Sfânt, Dumnezeu sălășluiește în gândul și inima omenească, precum sălășluiește și în comunitatea universală a Bisericii. El vorbește urechilor ce vor să-L audă precum au vorbit proorocii de altă dată.⁷⁹

La fel ca proorocii, noi „auzim” acest cuvânt, îl interiorizăm, medităm asupra lui pentru a înțelege și pune în valoare semnificația lui particulară pentru noi, în timpul și împrejurările actuale. Atunci rostim acel cuvânt, împreună cu altele, sub forma predicilor, a meditațiilor și poate a comentariilor biblice.

Sfântul Ioan Gură de Aur și alți Sfinți Părinți au susținut că nimeni nu poate interpreta Scriptura corect, dacă nu se supune ei de bunăvoie, nu putem cunoaște Adevărul dacă nu ne smerim și nu ne îndreptăm spre puterea, frumusețea și mărirea Lui. Singurul mod de a „cunoaște adevărul” este să-1 căutăm, să-1 iubim, să trăim în conformitate cu el.⁸⁰

Un ultim principiu sau presupuziție hermeneutică îmbrățișată de Sfinții Părinți este necesitatea efortului ascetic, o luptă interioară pentru a dobândi o stare de pocăință și umila supunere înaintea lui Dumnezeu. Aceasta este necesară pentru a putea auzi Cuvântul lui Dumnezeu și a dobândi puterea de a-1 interpreta corect și în întregime. Pentru aceia care de bună voie se angajează într-o luptă spirituală, problema dificilă a interpretării și vestirii Cuvântului lui Dumnezeu poate deveni un alt act de iubire și slujbă de laudă.⁸¹

Pentru a propovădui Cuvântul viu și dătător de viață pentru Biserică, exegeza trebuie să treacă dincolo de îndatoririle critice de stabilire a textului original și de descifrare a mesajului pe care autorul biblic a dorit să-l transmită. Pentru a recupera adevăratele dimensiuni doctrinare și doxologice ale Scripturii, exegetul trebuie să participe el însuși la procesul revelației divine. El trebuie să se supună pe sine și aptitudinile sale influenței călăuzitoare a Duhului Sfânt dacă vrea ca eforturile sale să aducă roade credinței și mântuirii, deoarece exegeza, ca parte integrantă a activității teologice a Bisericii, este un proces teandric, o lucrare divino-umană bazată pe sinergia sau cooperarea dintre Duhul Sfânt și interpretul omenesc.⁸²

Aceste principii sau perspective hermeneutice îmbrățișate de autorii patristici prefigurează o concluzie fundamentală - interpretarea biblică. *Pentru a redobândi bogăția și puterea primită de la Sfinții Părinți*, trebuie să-și preia locul ei propriu, de slujire în viața liturgică a Bisericii.⁸³

Ca ortodocși, însă, responsabilitatea noastră rezidă în a insista asupra faptului că adevăratul loc al Cuvântului - al exegezei, ca și al propovăduirii lui - se află în comunitatea liturgică și sacramentală a Bisericii. Această problemă are o importanță deosebită, care a fost însă neglijată sau negată de multe dintre principalele curente ale teologiei și exegezei protestante.⁸⁴

78 ibidem, pag.65

79 ibidem, pag.66.

80 ibidem, pag.67.

81 ibidem

82 Preotul profesor JOHN BRECK, Puterea cuvântului în Biserica dreptmăritoare, Editura Institutului Biblic și de misiune al bisericii ortodoxe române. București - 1999, pg.44

83 ibidem, pag.68.

84 JOHN BRECK, Puterea cuvântului în Biserica dreptmăritoare, idem, pg.45

CĂȘĂTORIA ÎN VECHIUL TESTAMENT: ÎNAINTE ȘI DUPĂ CĂDEREA ÎN PĂCAT

Preot RĂZVAN MATEȘ
Parohia Blajova

Sfânta Scriptură ne spune că Dumnezeu l-a creat pe om în urma sfatului dumnezeiesc, după chipul Său, cu scopul de a deveni asemenea Lui: „Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ și tot pământul!”¹. Dumnezeu îl creează întâi pe Adam și apoi pe Eva, ca o împlinire a vocației iubirii și unirii lor, cu și în Dumnezeu. Astfel se săvârșește prima căsătorie între oameni. Din căsătorie rezultă familia, aceasta existând încă din starea paradisiacă, stând până astăzi la baza oricărei societăți politico – sociale și religioase. Este un așezământ întemeiat de Dumnezeu care datează de la facerea primilor oameni, aceștia fiind binecuvântați pentru a fi rodnici, pentru a se înmulți, să umple pământul și să îl stăpânească².

Căsătoria este o legătură fizică și spirituală, o comuniune între bărbat și femeie, prin care se desăvârșește înmulțirea și perpetuarea neamului omenesc. Familia bazată pe căsătorie a fost cea mai veche instituție socială, fiind întemeiată pentru a corespunde pe deplin naturii sociale a omului.

În starea paradisiacă, această legătură dintre bărbat și femeie părea ca fiind indisolubilă³, dar care va fi totuși zdruncinată din cauza păcatului. Apariția păcatului în legătura dintre bărbat și femeie, a dus la starea de monogomie în care se aflau cei doi, la o stare de poligamie, exemplu în acest sens fiind Lameh, urmaș al lui Cain, cel ce și-a luat două femei, pe Ada și Sela⁴.

Starea de monogamie era prezentă la oamenii cu o stare materială modestă, iar starea de poligamie era admisă doar acelor care aveau o soție dar nu puteau să aibă copii, în acest fel fiind admis concubinajul.

Starea de poligamie era acceptată de Dumnezeu în vederea înmulțirii și răspândirii neamului omenesc. Patriarhul Avraam a cunoscut o formă de poligamie trecătoare, pentru că soția sa Sara era stearpă și într-o vârstă înaintată, fapt ce nu îi permitea să aibă urmași.

În vremea lui Moise, poligamia a ajuns într-un stadiu în care nu mai putea fi îndepărtată, iar Legea divină luptă împotriva ei prin poruncile sale care opresc căsătoria unui bărbat cu două surori⁵ și regele să aibă mai multe soții⁶, iar cele mai importante porunci din Vechiul Testament cu privire la poligamie se găsesc în capitolul 18 al cărții Leviticului.

Poporul evreu, în general, s-a străduit să păstreze monogamia, cu excepția cazurilor în care, într-o familie nu existau urmași, iar regii și oamenii bogați urmau poligamia. Monogamia a rămas instituția ideală, creată de Dumnezeu, de aceea celui mai mare între preoți, arhierului, fiind cel mai apropiat de divinitate, i se admitea să se căsătorească numai cu o singură fecioară⁷.

1 Facere 1, 26

2 Facere 1, 28

3 Facere 2, 24

4 Facere 4, 19

5 Levitic 18, 18

6 Deuteronom 17, 17

7 Levitic, 21, 13 – 14

În Vechiul Testament, ideea de creație este elementul principal al căsătoriei, însă cu trecerea timpului și apelând la Revelația Dumnezeiască și promisiunea divină de a mântui neamul omenesc prin poporul ales, Israel, căsătoria redobândește un nou statut.

Promisiunile făcute de Dumnezeu lui Avraam explică de ce o familie care nu avea copii era considerată o familie uitată de Dumnezeu. În istoria poporului evreu, căsătoria este considerată o realitate și este trăită în comuniunea de har cu Dumnezeu, iar revelația Cuvântului aduce o lumină în viața conjugală a poporului ales.

Din pricina popoarelor cu care a intrat în contact, poporul Israel a avut de suferit atât din punct de vedere religios, moral, cât și social. Una din consecințele pierderii calității morale, sociale a relației cu Dumnezeu, a dus și la desacralizarea căsătoriei, într-un stadiu în care a devenit o realitate strict omenească, nemafind văzută ca o cale de perpetuare a neamului omenesc și o promisiune a lui Dumnezeu.

Astfel a apărut cultul fecundității, desfrânarea și celelalte ramuri ale acestui păcat. Cartea lui Tobie descrie piscul vieții conjugale și familiale al Vechiului Testament. Căsătoria este pusă sub protecția lui Dumnezeu și a voinței Lui Mântuitoare. În această carte este mărturia unei căsătorii împlinite din toate punctele de vedere, dar mai ales unirea spirituală a lui Dumnezeu cu poporul ales.

În Israel, căsătoria este întâi de toate o tranzacție, o convenție între două familii. În comparație cu lumea greco-romană, în care acordul tinerilor ce urmau să se căsătorească era foarte important, în lumea iudaică, acest acord era necesar doar din partea părinților, iar simțămintele și acceptul tinerilor era mult redus, aproape că nu conta.

Din punct de vedere al ceremonialului, căsătoria nu are un caracter religios, fiind compusă din două părți: *logodna* (eres) și *cununia* (chatuna). Logodna consta într-un contract încheiat între părinții celor ce se logodesc în prezența unor martori, astfel numindu-se „Legământul lui Dumnezeu”⁸, pentru că se invoca numele lui Dumnezeu. După acest act al logodnei, viitorii soți purtau numele de mire și mireasă.

După un timp de la logodnă, urma căsătoria, mireasa fiind împodobită cu vălul de nuntă, așteptând sosirea mirelui însoțit de prietenii săi. La despărțire, părinții miresei o binecuvântau și aceasta era condusă la casa mirelui.

Această perioadă de timp dintre actul ceremonial al logodnei și cununia propriu-zisă are și un alt aspect, diferit de cel al „legământului lui Dumnezeu”, acesta fiind unul mult mai firesc, în concordanță cu rațiunea umană, care este predispusă păcatului.

Tocmai de aceea, sinodul Trullan aduce ca argument în favoarea acestei perioade de timp dintre logodnă și cununie, spunând că răul este în gândurile impure, carnale, iar imaginația care face spiritul „conștient și consecvent în mod voit”, de unde principiul ascetic al „postirii ochilor” și „curățirea duhului”⁹.

De asemenea, Sfinții Iconiu († 134) și Amfilohie au o concepție ortodoxă despre această perioadă în care viitoarea mireasă trebuie să stea încă un an în casa părinților: „căsătoria și fecioria sunt amândouă foarte onorabile, căci sunt în mod egal instituite de Dumnezeu”¹⁰.

Elementul principal în toată această perioadă de timp este „castitatea”, care desemnează înainte de orice o calitate spirituală, „înțelepciune” deplină. Sfântul Apostol Pavel vorbește de castitate ca fiind o cale de mântuire, iar singurele arme în favoarea castității sunt veghea duhului, rugăciunea și harul.

Iată că această formă de manifestare a curăției duhului și impicit a trupului, rămâne statornică până în perioada Sfinților Apostoli, a Părinților și Scriitorilor Bisericești care consideră această curăție o virtute nealterabilă, care nu se va distruge niciodată. Ba mai mult, Sfinții Părinți o consideră o cale de mântuire.

Participarea Mântuitorului la nunta din Cana Galileii a adus și prima minune săvârșită în activitatea Sa mântuitoare. Mântuitorul a arătat că acordă o cinste și o prețuire deosebită căsătoriei, pe care ulterior avea să o ridice la rangul de Taină.

În acest sens, Fericitul Augustin spune că „Hristos a întărit la Cana ceea ce Dumnezeu a instituit în rai”¹¹. Căsătoria are multe motive de a fi o Taină. Când familia nu va mai fi întemeiată pe Taină, oamenii vor fi o turmă de fiare destrăbălate¹².

Harul ce se împărtășește prin această Taină este necesar pentru transformarea dragostei firești dintre cei doi soți într-o dragoste spirituală desăvârșită, pentru menținerea bunei înțelegeri dintre ei, pentru îngăduință și ajutorare reciprocă, spre a putea suporta împreună cu curaj și răbdare și a birui toate greutățile inerente ale vieții de familie, dar și pentru a se împărtăși împreună de toate bucuriile acesteia.

8 Iezechiel 16, 8

9 Paul Evdokimov, *Taina iubirii*, Ed. Christiana, București, 2004, p. 211

10 Ibidem

11 Ioan Zăgorean, *Dogmatica Ortodoxă*, Ed. Renașterea, Cluj, 2000, p. 323

12 Arsenie Boca, *Ridicarea căsătoriei la înălțimea de Taină*, Ed. Agaton, Făgăraș, 2009, p. 7

FAPTELE IUBIRII MILOSTIVE- PREGĂTIRE PENTRU ÎNVIEREA DE OBȘTE

-CUVÂNT CATEHETIC -

Preot AURELIAN PETRU JUCU
Parohia Zăgujeni

I. Pregătirea apercetivă

Articolul VII din Simbolul de credință ne spune că Fiul lui Dumnezeu după ce s-a înălțat în slava Sfintei Treimi, „iarăși va să vină cu mărire să judece vii și morții, a cărui împărăție nu va avea sfârșit.”

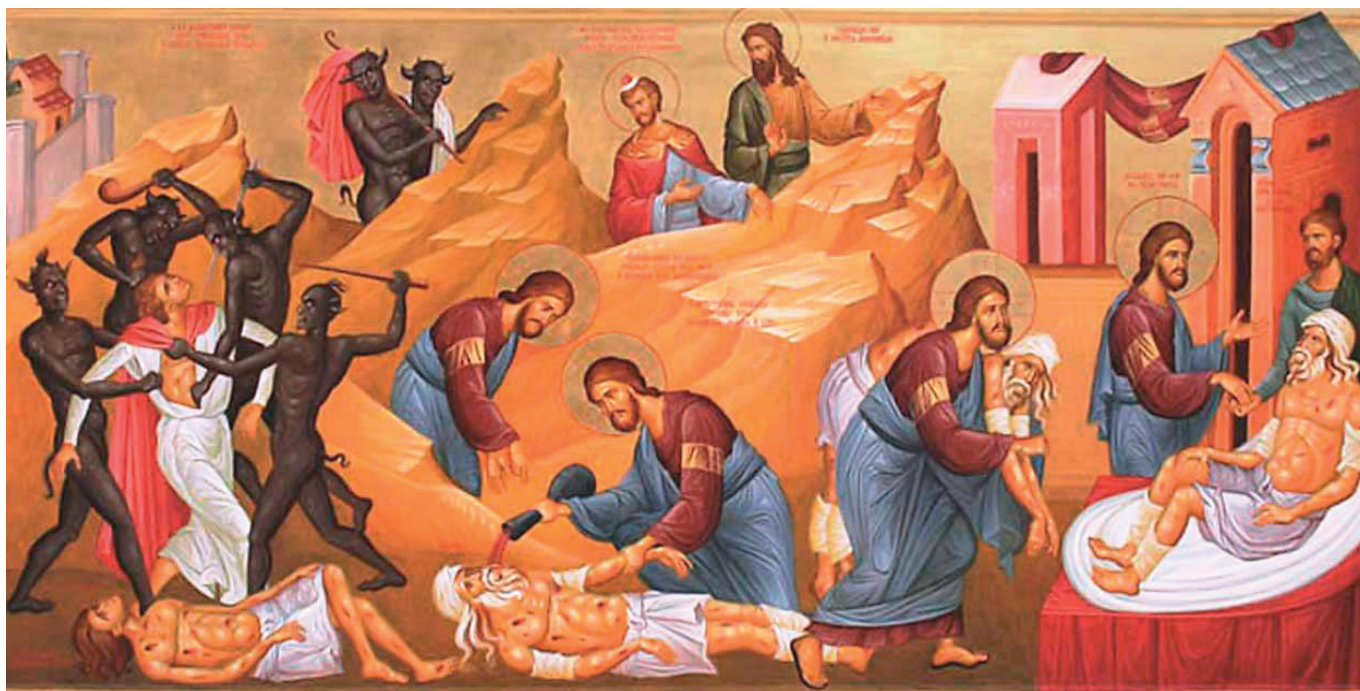
Știm din Sfânta Scriptură că judecata universală la care se referă Simbolul de credință va avea ca obiect faptele oamenilor; acestea fiind bune sau rele. Știm, apoi, că faptele bune se concentrează și se sintetizează în iubirea față de Dumnezeu și față de semenii. Mai precis, noi ne arătăm iubirea față de Dumnezeu, prin iubirea arătată semenilor noștri, fiindcă: „dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, dar pe fratele său îl urăște, este mincinos, pentru că cel ce nu iubește pe fratele său pe care îl vede, nu poate să-l iubească pe Dumnezeu pe care nu-l vede. Și această poruncă avem de la El: cine iubește pe Dumnezeu, iubește și pe fratele său” (I Ioan, 4, 21-20).

II. Anunțarea temei

În cele ce urmează, ne vom referi la faptele iubirii milostive ca și pregătire pentru învierea de obște.

III. Tratarea

Faptele iubirii milostive ca pregătire pentru învierea de obște le cunoaștem din cuprinsul pericopei evanghelice referitoare la judecata universală, pe care o va face Fiul Omului, „întru slava Sa... Atunci va ședea pe tronul slavei Sale, și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii, căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat;

bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. Atunci dreptii Îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut. Atunci va zice și celor de-a stânga: duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Căci flămând am fost și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau; străin am fost și nu M-ați primit; gol, și nu M-ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M-ați cercetat. Atunci vor răspunde și ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit? El însă le va răspunde, zicând: Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar dreptii la viață veșnică.” (Matei 25, 31-46).

Din acest magnific tablou al judecății de pe urmă vedem că Dreptul Judecător raportează faptele noastre bune sau rele la Sine însuși, spunând : „Mie mi-ați făcut”, înțelegând că El se identifică și se face una cu cei aflați în dificultate, în tot felul de suferințe, de neputințe sau în nevoi... Reflectând asupra tainei Fiului Omului în legătură cu judecata universală, un teolog arată că : „în așteptarea arătării sale în slavă, Fiul Omului cunoaște un mod de existență și de prezență, de un fel foarte particular, secret și misterios. El va fi fost în mod tainic prezent în cei aflați în suferință, în frații înfomețați, goi, bolnavi, izolați. La a doua venire, Judecătorul transcendent, Fiul Omului din cartea lui Daniil și din cartea lui Enoh va descoperi tuturor neamurilor, adunate și strânse de-a dreapta și de-a stânga Sa, o taină de dimensiuni cosmice. Ei vor constata că acest judecător, pe care au crezut că îl vor vedea pentru prima oară, L-au întâlnit de mult și mereu, de-a lungul vieții lor pământești. Dar această taină ei nu o vor cunoaște decât atunci când va fi prea târziu, când ei vor fi deja judecați și repartizați la dreapta sau la stânga.” (Th. Preiss, *Le Mystère du Fils de L’homme*, în rev. Dieu Vivant, 8,p.26).

După cum vedem, judecata din urmă nu se referă la răutățile săvârșite de-a lungul vremii, ci scoate în evidență doar ceea ce am omis să săvârșim; iar acestea sunt faptele iubirii milostive, după cum ne asigură și Sfântul Iacob, când spune: „dacă știe cineva să facă bine și nu face, păcat are” (Iacob 4,17). Astfel, faptele iubirii milostive rămân nemuritoare și se constituie ca singurii martori și singurul criteriu de rostire a sentinței finale drepte și definitive, pe măsură să decidă bucuria vieții veșnice pentru cei ce le-au săvârșit.

Faptul că Dreptul Judecător raportează la Sine faptele bune săvârșite, înseamnă că le recunoaște ca ale Sale, iar pe cei ce le săvârșesc în numele Lui îi recunoaște ca fii ai Săi, ca pe unii care continuă opera Sa mântuitoare în lume. De aici rezultă că prin faptele iubirii milostive, cei ce le săvârșesc în numele lui Hristos devin hristofori (purtători de Hristos), făcându-L mereu activ în lume. Iar faptele iubirii lor milostive primesc o valoare veșnică ce nu va rămâne uitată sau pierdută printre celelalte fapte omenești. Ne asigură Mântuitorul însuși acest lucru atunci când, alegându-i pe cei 12 Apostoli, îi trimite în misiune, spunându-le printre altele că „cel ce va adăpa pe unul din acești mici numai cu un pahar de apă rece în numele de ucenic, amin grăiesc vouă: nu își va pierde plata sa” (Matei 10, 42).

După cum putem remarca din tabloul judecății de pe urmă, faptele iubirii milostive identificate până acum se referă cu prioritate la viața trupească, motiv pentru care sunt cunoscute cu numele de *fapte ale milei trupești*. Dat fiind însă faptul că omul nu este numai trup, ci și suflet, faptele iubirii milostive au o dimensiune sufletească și duhovnicească tot atât de importantă ca și cea trupească. Bunăoară, o povață, spune Sfânta Scriptură, este, „un sfetnic bun, iar îndemnurile care dau învățătura sunt calea vieții” (Pilde 6, 23); „Inel de aur și podoabe de mare preț este povăzitorul înțelept la urechea ascultătoare” (Pilde 25,12). În acest cadru al bunelor povețe se include și cuvântul de mângâiere adresat celor neputincioși aflați în necaz (1 Tesaloniceni, 5, 14), precum și a-l abate pe păcătos de la păcatul său (Iacob 5, 20-19); a dovedi răbdare și îngăduință în relațiile cu semenii, nelăsându-ne niciodată biruiți de rău, ci totdeauna biruind răul cu binele (Romani 12, 21-19); a ierta greșelile pe care ni le-a făcut semenul nostru, spre a realiza pacea lui Dumnezeu în lume (Matei 18,22), urmând îndemnul apostolic: „Fiți binevoitori între voi și milostivi, iertând unul altuia, precum și Dumnezeu v-a iertat vouă” (Efeseni 4, 32).

De aici vedem că prin faptele iubirii noastre milostive adresate deopotrivă vieții trupești și sufletești ale vieții semenului, participăm totdeauna pozitiv la viața lui, sub toate formele și în toate împrejurările vieții, adică „ne bucurăm cu cei ce se bucură și plângem cu cei ce plâng” (Romani 12, 15).

În același timp, raportate la lucrarea lui Dumnezeu în lume, faptele iubirii milostive îl reprezintă pe El, deoarece El însuși își arată iubirea Sa sub forma milostivirii față de cei sărmani, neputincioși, slabi, marginalizați sau disprețuiți, încât, „cel ce are milă de sărmani împrumută pe Dumnezeu și El va răsplăti fapta lui cea bună” (Pilde 19,17); pe când, „cel ce apasă pe cel sărman defaimă pe ziditorul lui, iar cel ce are milă de cel sărman Îl cinstește pe ziditorul lui” (Pilde 14,31; 17,5). De aceea, când Mântuitorul ne cere să fim milostivi fiindcă și Tatăl nostru cel din ceruri este milostiv (Luca 6, 36), scoate în evidență faptul că prin nimic nu ne putem asemăna mai mult cu Părintele nostru, și

prin nimic altceva nu ne putem dovedi calitatea de fii ai Lui, decât prin faptele iubirii milostive. Prin acestea facem vie iubirea milostivă a lui Dumnezeu, înfrățindu-ne între noi ca egali în fața Lui, fără nici o deosebire.

Cei care fiind luminați de harul credinței lucrătoare prin dragoste (Galateni 5,6) au reușit să înțeleagă sensul mântuitor al faptelor iubirii milostive, lepădându-se de egoismul zgârceniei și avariției, și, lăsându-se pătrunși de cuvintele Domnului Iisus că „mai fericit este a da decât a lua” (Fapte 20,35), au continuat și desăvârșit opera Sa samarineană în lume, încât cei înavuțiți și-au pus proprietatea la dispoziția celor nevoiași, creând instituții de binefacere menite să-i salveze pe cei aflați în multiple dificultăți ale vieții pământene, iar Biserica a considerat totdeauna că averea ei este averea săracilor. Cei darnici au înțeles și experimentat că prin bunurile materiale putem câștiga bunurile spirituale nemuritoare și veșnice. Astfel, ei au dobândit prin dărnicia lor bucuria comuniunii frățești aducătoare de bucurie și pace, totdeauna mai de preț și mai de dorit zbuțumantelor îngrijorări pe care le aduce egoismul lăcomiei insașiabile de a aduna bunuri prisositoare, în fond, nesigure și relative ca viața de aici și de acum...

Ne întrebăm acum: *cine este aproapele nostru spre care se cuvine să îndreptăm faptele iubirii noastre milostive?* Această întrebare i-a fost pusă și Mântuitorului de către un învățător de lege, care știa prea bine că cea mai mare poruncă din lege rezidă în iubirea față de Dumnezeu; iar a doua poruncă, tot atât de importantă, este porunca de a iubi pe aproapele ca pe sine însuși. Dorea însă să afle de la Mântuitorul cine este aproapele nostru. Răspunsul Mântuitorului este ilustrat prin nemuritoarea pildă a samarineanului milostiv... Asemeni învățătorului de lege cunoaștem și noi din această pildă că aproapele nostru este orice om aflat în dificultate, în suferință, în nenorocire, încât salvarea lui trebuie să aibă prioritate în activitatea noastră. Samarineanul milostiv nu a cruțat nimic când s-a pus problema salvării vieții celui căzut între tâlhari și aruncat la periferia vieții: nici efort, nici timp, nici bani... Dezinteresat și jertfelnic, s-a pus la dispoziția salvării lui...

Dar când ne referim la faptele iubirii milostive, se cuvine să-i extindem sfera de aplicare, în sensul că acestea se referă la întreaga creație, fiindcă și acestea, odată cu păcatul omului a cunoscut stricăciunea și moartea, așteptând -așa cum spune Sfântul Apostol Pavel - „libertatea mării fiilor lui Dumnezeu” (Romani 8,21), odată cu învierea cea de obște. Un om înduhovnicit dă mărturie inimii sale ca o „ardere pentru toată zidirea, pentru oameni, pentru păsări, pentru dobitoace și pentru toată făptura. În acest caz, gândul la acestea și vederea lor fac să curgă din ochi și roaie de lacrimi. Din mila multă și apăsătoare ce stăpânește inima și din stăruință, inima se micșorează și nu mai poate răbda și auzi, sau vedea vreo vătămare, sau o întristare cât de mică, ivită în vreo făptură. Și pentru aceasta aduce rugăciune cu lacrimi în tot ceasul și pentru cele necuvântătoare și pentru dușmanii adevărului și pentru cei ce-l vatămă pe el, ca să fie păziți și iertați; la fel și pentru firea celor ce se târăsc pe pământ. O face aceasta din multa milostivire ce se mișcă în inima lui fără măsură, după asemănarea lui Dumnezeu” (Sfântul Isac Sirul, Cuvântul XXXI, Filocalia, vol.X, p.393-394).

Vrednic de reținut în acest sens este și sfatul starețului Zosima din romanul „Frații Karamazov” de F.M. Dostoievski, prin care ni se arată că iubirea milostivă a lui Dumnezeu trece prin sufletul nostru și se revarsă asupra întregii creații: „Taina lui Dumnezeu este întreg universul... Toate mărturisesc despre taina lui Dumnezeu... lubește creatura lui Dumnezeu, iubește întreg universul, ca și fiecare firicel de nisip. lubește orice frunză, orice rază a lui Dumnezeu. lubește animalele, iubește plantele, iubește orice lucru... dacă vei iubi orice lucru, ți se va descoperi în fiecare taina lui Dumnezeu. Cerul e limpede, aerul curat. Ce gingașă este iarba! Ce frumoasă și curată este natura! Numai noi nu înțelegem că viața este un paradis. Dacă am dori să înțelegem acest lucru, pământul în toată frumusețea lui s-ar dovedi un paradis și ne-am îmbrățișa unul pe altul și-am plânge de bucurie...”

În felul acesta, dând prin faptele iubirii milostive un caracter universal iubirii lui Dumnezeu în lume, însăși judecata universală a lumii se transformă pentru cei ce le-au săvârșit, în învierea de obște, după cum ne asigură Mântuitorul, când spune: „Amin, amin grăiesc vouă: cel ce ascultă cuvintele Mele și crede în cel ce m-a trimis pe Mine, are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte în viață” (Ioan 5,24).

Intuiția se va face arătând tabloul judecății de apoi și cel ce redă pilda samarineanului milostiv.

IV. Recapitularea-Aprecierea

Care sunt faptele iubirii milostive? (După cum am văzut din magnificul tablou al judecății de apoi, acestea sunt șapte: a da celui flămând hrană, a adăpa pe cel însetat, a îmbrăca pe cel gol, a cerceta pe cei bolnavi, a cerceta pe cei din închisoare, a primi pe cei străini în casă, a îngropa pe cei morți). Care sunt faptele milostivirii sufletești sau duhovnicești? (După cum am văzut, acestea se referă la povățuirea sau înțelepțirea celui nepriceput; la îndreptarea celui ce păcătuiește; la mângâierea celui aflat în dificultate, în necaz sau în suferință; la iertarea celui ce ne-a greșit; și altele asemenea acestora, prin care „purtăm sarcinile unii altora” (Galateni 6, 2), spre a împlini „legea duhului vieții în Hristos” (Romani 8, 2).

Care este sensul faptelor iubirii milostive? Prin săvârșirea lor noi devenim *mărturisitori* ai iubirii lui Dumnezeu în lume, săvârșind misiunea *apostolatului laic*, și anume cea de samarineni milostivi.

Având *caracter misionar*, ce funcție îndeplinesc faptele iubirii milostive? (Fiind adresate oricărui om, fără nici o deosebire, faptele iubirii milostive îndeplinesc o funcție *mântuitoare*, în sensul că prin ele se continuă până la sfârșitul veacurilor opera de mântuire a lumii realizată de Fiul lui Dumnezeu, ca o împlinire a iubirii Tatălui, care „ vrea ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să ajungă” (I Timotei 2, 4).

Care este *importanța și finalitatea* faptelor iubirii milostive? (Faptele iubirii milostive sunt pe de o parte martori și criteriu al judecății de obște, iar pe de altă parte, ele se constituie, pentru cei care le-au săvârșit, prilej al învierii de obște).

V. Asocierea

Este cunoscut faptul că noi putem ajunge la mântuirea sufletului prin harul divin pe care îl primim în urma jertfei și învierii Mântuitorului. Lucrarea harului o primim prin credința în Hristos, pe care trebuie să o împletim cu faptele bune, după cum ne îndrumă Sfântul Iacob: „Ce folos este, frații mei, dacă ar zice cineva că are credință, iar fapte nu are? Poate credința să-l mântuiască? Căci dacă vor fi fratele sau sora goi și lipsiți de hrana de toate zilele, și le va zice cineva dintre voi: mergeți în pace, încălziți-vă și vă săturați, și nu le-ar da cele de trebuință trupului, ce folos ar fi? Așa și credința, dacă nu are fapte, este moartă în ea însăși” (Iacob 2, 14-17). Astfel, faptele iubirii milostive verifică totdeauna credința noastră, în sensul că prin ele dovedim lumii că într-adevăr „ Hristos trăiește în noi” (Galateni 2,20), iar noi, ca fii ai lui Dumnezeu, facem vie și activă iubirea Sa în lume.

VI. Generalizarea

Din cele până aici tratate vedem că faptele iubirii milostive care ne pregătesc pentru învierea cea de obște reprezintă „ legea duhului vieții lui Hristos” (Romani 8,2) în lume, și se realizează „ purtând sarcinile unul altuia” (Galateni 6,2).

VII. Aplicarea

Faptele iubirii milostive au intrat în *misiunea Bisericii* încă de la întemeierea ei, ca o perpetuare până la învierea cea de obște a vieții și activității samarinene a Mântuitorului. Ele au fost cultivate ca lucrare a Duhului Sfânt ce animă *mărturisirea credinței* roditoare, atât pe

plan personal de către fiecare credincios, dar mai ales au intrat în *misiunea filantropică* a Bisericii desfășurată instituționalizat de-a lungul veacurilor prin *operele caritative*.

În același timp, faptele iubirii milostive se constituie în activitatea Bisericii ca „*Liturghie după Liturghie*”, înțelegând că lucrarea de sfințire a credincioșilor săvârșită prin harul Sfințelor Taine, în special a Sfintei Euharistii, se continuă cu liturghia ce aplică comuniunea euharistică a iubirii lui Dumnezeu, în viața și acțiunea caritativă a Bisericii în lume.

IISUS, PRONIATORUL SUFERINZILOR

Preot AUREL FEDIUC
Parohia Crai Nou

„Dumnezeu este scăparea și puterea noastră, ajutor întru necazurile ce ne împresoară” (Psalmi 45, 1)

Mântuitorul Iisus Hristos, care este nemărginit în bunătate și iubire poartă de grijă fiecăruia dintre noi. El cunoaște inimile tuturor oamenilor (I Regi 2, 3) și ca un părinte iubitor întotdeauna se coboară cu mila Sa și vine în ajutorul nostru, chiar înainte de a-i cere noi. Trebuie să ne amintim că (poate) atunci când orice speranță omenească părea pierdută, cineva ne-a întins mâna și a preschimbat suferința și dorința noastră în bucurie și împlinire. Oare cine ne-a venit în ajutor? Desigur, Bunul Dumnezeu. El a îngăduit necazul spre îndreptare, dar nu ne părăsește.

Iubiți credincioși, pericopa evanghelică care s-a citit astăzi la Sf. Liturghie ne prezintă minunea înmulțirii celor cinci pâini și doi pești săvârșită de Domnul Iisus fără participarea omului, dar în folosul oamenilor. Este o minune săvârșită asupra naturii, și se găsește relatată la toți evangheliștii. Noi, astăzi vom încerca să medităm asupra temei Iisus-Proniatorul suferinzilor. Suferințele sunt de natură sufletească și trupească și chinuie ființa omului aducând adesea lacrimi. Parcă, trăiesc acum cu toată ființa mea întristarea pe care am văzut-o în lacrimile unor oameni umiliți, singuri, flămânzi, bolnavi și neajutorați- mi-am însușit-o (durerea) psihologic și n-am trecut nepăsător. Nu este așa de greu să înțelegem durerea și poate când ne întoarcem în sufletul nostru, ar trebui să ne reproșăm

că orice ajutor este insuficient. „Sfântă Maică a Mântuitorului Iisus, să nu întorci fața ta de la izvorul lacrimilor mele, tu, cea care ai născut pe Hristos, Cel ce a șters toată lacrima de pe fața tuturor” (Paraclisul Maicii Domnului, cântarea a 9-a). Să nădăjduiți în Maica Domnului și în Dumnezeu, toți cei necăjiți, bolnavi și singuri că Iisus cel Milostiv nu va întârzia să vă ajute. Cereți la Dumnezeu pentru că „...toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi (Matei 21, 22).

Iubiți credincioși, suferința și tristețea brăzdează adânc sufletul omului, însă Hristos suferă odată cu noi, ba mai mult și-a asumat suferința noastră, și a mângâiat, a hrănit și vindecat pe cei în necazuri. Domnul Hristos după ce s-a rugat în zorii zilei S-a retras trist, (iată sufletul suferind al lui Iisus), pentru că auzise că a fost ucis Sf. Ioan Botezătorul. El s-a retras în Galileea pe malul lacului Ghenizaret ca să mediteze în tristețea Sa marea pierdere; dar oamenii L-au urmat cu suferințele lor și din tristețe în tristețe „...I S-a făcut milă de ei și le-a vindecat bolnavii” (Matei 14, 14).

După aceea, „...poruncind mulțimii să se așeze pe iarbă și luând cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, a binecuvântat: și frângând, a dat ucenicilor pâinile; iar ucenicii mulțimilor. Și au mâncat toți și s-au săturat.” (Matei 14, 19-20). „Oare ce a înmulțit Hristos? Doar pâinile? Eu zic că Hristos a înmulțit iubirea. De aceea, vă îndemn ca, atunci când clopotele Sfintelor biserici ne cheamă la Hristos, să mergem, ca să ne hrănim și noi din iubirea lui Hristos!” (Înaltpreasfințitul Ioan, *Pe cărarea raiului. Convorbiri duhovnicești*, p.197, Ed.Sofia, București, 2014).

La fiecare Sfântă Liturghie, Hristos este cu noi, ne ascultă rugăciunile, coboară în sufletele noastre și ne așează pacea și bucuria de care avem atâta nevoie. Așadar, aici lângă lacul Ghenizaret sau Marea Galileii-Iisus samarineanul milostiv- rămâne pentru noi modelul milei și iubirii față de semenii, indiferent cine ar fi ei. El este Cel care hrănește pe cel flămând, vindecă pe cel bolnav, sau poartă grijă naturii ca la bună vreme să ne ofere ploaie ori căldură spre încolțirea roadelor. Biserica noastră în toate rugăciunile se roagă pentru toate nevoile și suferințele oamenilor. Iată cum preotul se roagă în taină la Liturghia Sf. Vasile cel Mare: „...pe cei robiți îi izbăvește, pe cei bolnavi îi tămăduiește. Adu-ți aminte, Doamne, și de cei ce sunt în judecăți, în închisori, în prigoniri, în amară robie și în orice fel de necaz”; că Tu Doamne ești izvorul milei și dătătorul bunătăților. Mântuitorul se exprimă în lume prin energiile dumnezești raportate la creația Sa (ex. este numit „doctor” pentru cei bolnavi, „pâine” pentru cei flămânzi ,etc.) și aceste energii (puteri) „sunt tot atâtea însemnări ale Creatorului în creație, care permit recunoașterea Lui...” (Jean Claude-Larchet, *Teologia Energiilor Dumnezeiești, de la origini până la Sfântul Ioan Damaschin*, p. 235 , Basilica București-2016, Traducere din limba franceză de Marinela Bojin).

Oare, noi arătăm recunoștință bunului Dumnezeu? Dar, mulțumire? O recunoaștere a lui Dumnezeu din partea omului nu trebuie să fie numai atunci când ne aflăm în necazuri , ci printr-o continuă comuniune cu Dumnezeu ca rezultat a împlinirii voii Lui. Păcatul face ca odată cu omul să sufere și natura (întreaga creație) fapt observat prin tot atâtea calamități abătute asupra noastră, îngăduite de Dumnezeu (nu peste puterea noastră) ca și consecințe ale orgoliului și îndepărtării de Creator. De aceea după săvârșirea minunii Mântuitorul răspunde mulțimii care-L căuta: „Mă căutați nu pentru că ați văzut minuni ci pentru că v-ați săturat dar, lucrați pentru mâncarea care rămâne spre viața veșnică...” (Ioan 6, 26-27).

Iubiți credincioși, oare care este mâncarea veșnică? Domnul Hristos ne spune:„ Eu sânt pâinea vieții..Eu sânt pâinea cea vie pâinea pe care Eu o voi da este Trupul Meu. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică”(Ioan 6, 48-54). Aici, mai toți exegeții biblici văd în săvârșirea acestei minuni o prefigurare a Sf. Euharistii. Toți cei care au băut din paharul suferinței au băut odată cu Hristos din iubirea nesfârșită de pe Golgota, toți cei flămânzi și traumatizați care și-au vărsat sângele prin lagăre, războaie sau persecuții l-au amestecat cu al lui Hristos, care a făcut reînceputul iubirii și întemeierea bisericii. Acolo pe Golgota a renăscut iubirea și s-a întemeiat Biserica, de aceea biserica este „laboratorul învierii” și „corabia” celor care vor să se mântuiască. Toți cei suferinzi trebuie să nădăjdum, pentru Domnul Hristos este cârmuitorul, care „...să ne umple pe noi de toată bucuria și pacea în credință”. (Rom. 14, 13)

Iubiți credincioși, vreau să punem la suflet mărturia vie de pronie a lui Dumnezeu a unui român din Basarabia, supraviețuitor a suferințelor forțate de sovietici: „În toți anii aceea de suferință, am simțit din plin mâna lui Dumnezeu care m-a ocrotit! Când am fost izbăvit ca prin minune din ghearele lui Melkian, când am rămas viu la surparea din mină, când am scăpat teafăr de la Spask (un lagăr cât un orașel de douăzeci de mii de locuitori), unde aș fi putut muri sub cuțit, numai mâna lui Dumnezeu a fost. Și atâta m-a ținut Dumnezeu în viață până acum, ca să mărturisesc ce s-a petrecut acolo, în infern .” (Monahul Moise, *Să nu ne răzbunați! Mărturii despre suferințele românilor din Basarabia*, p. 243, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2012-românul Ion Moraru).

Doamne, coboară de mângâie pe oameni și alungă cumplita suferință! Mântuitorul a săturat cinci mii de bărbați afară de femei și copii cu cinci pâini și doi pești prin mila Sa și nu i-a lăsat pe oameni să sufere; și de atunci și până în veac El revarsă și va revărsa iubirea Sa oamenilor căci „Dumnezeu este iubire” (I Ioan 4, 8).

Așadar: „Nădejdea noastră este Tatăl, scăparea noastră este Fiul, acoperământul nostru este Duhul Sfânt, Treime Sfântă slavă Ție! Amin!

SERVICIILE SOCIALE LICENȚIATE DEDICATE COPIILOR

Diacon dr. RĂZVAN EMANUEL FIBIȘAN

O constantă în desfășurarea activităților din Arhiepiscopia Timișoarei în domeniul asistenței sociale o reprezintă educația copiilor, prevenirea abandonului școlar și a excluziunii sociale. Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan și prin implicarea Sectorului social-filantropic și misionar al Centrului eparhial, în județul Timiș, funcționează 3 Centre de zi pentru copii, ce furnizează, în mod permanent, oportunități de învățare pentru elevi, în scopul menținerii lor în sistemul educațional.

În coordonarea Arhiepiscopiei Timișoarei se află 3 Centre de zi pentru copii: Centrul „Sfantul Nicolae” din Lugoj; Centrul „Patriarh Miron Cristea” din Faget și Centrul „Antimis” din Timisoara; toate funcționând în conformitate cu Standardele minime obligatorii pentru centrele de zi, aprobate prin Ordinul nr. 27/2019 din 3 ianuarie 2019, privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de zi destinate copiilor.

În toate cele trei centre, peste 100 de copii, cu vârsta cuprinsă între 6 și 14 ani, primesc, în fiecare zi, câte o masă caldă la prânz. Totodată, ei sunt supravegheați și sprijiniți de 1 profesor și 2 pedagogi sociali în efectuarea temelor de casă și a meditațiilor, cu scopul scăderii riscului de eșec și abandon școlar. Nu în ultimul rând, beneficiarii participă la diverse ateliere de creație, dar și la activități de petrecere a timpului liber, de autocunoaștere și consiliere psihologică, de formare a deprinderilor practice și de întreținere a spațiului personal. În perioada vacanțelor școlare, copiii merg în tabere și excursii, considerate drept o alternativă utilă de petrecere a timpului liber, de recreere, de formare a autocontrolului, responsabilității, autonomiei personale și sociale. Calitatea serviciilor oferite s-a reflectat în progresele obținute de copii, atât în plan educațional, cât și în cel socio-familial.

Cei mici au început mai mult să comunice și să relaționeze cu membrii familiei.

Prin serviciile sociale acordate în Centrul de zi de la Făget, Arhiepiscopia Timișoarei aduce un beneficiu unic în zonă, știut fiind faptul că reprezentarea geografică a ONG-urilor nu acoperă această zonă care, conform strategiilor elaborate până în prezent, nu a reușit să dezvolte entități care să răspundă nevoilor locuitorilor.

„Educația părinților – o educație a educației copiilor”

Întrucât pentru copii, părinții reprezintă modelul acestora, iar relațiile dintre părinți și comportamentul acestora sunt imitate de copii, un accent deosebit s-a pus și pe responsabilitatea părinților. În acest sens, părinții sau reprezentanții legali ai acestor copii de la centrele de zi beneficiază, la rândul lor, de servicii de consiliere psihologică și socială, având ca bază de discuții aspecte legate de îmbunătățirea relațiilor intrafamiliale, depășirea dificultăților materiale, importanța susținerii propriului copil în procesul educațional și în cel de integrare socială.

Implicarea activă a familiilor în procesul de acordare a serviciilor a fost o altă prioritate a Arhiepiscopiei Timișoarei în activitatea desfășurată. În acest sens a fost derulat un proiect de educare a parintilor, proiect, care prin dezvoltarea competențelor parentale prin intermediul cursurilor de formare și a sesiunilor de informare din partea experților, a urmărit creșterea factorilor familiali de protecție și reducerea factorilor de risc la copiii proveniți din familii cu statut socio-economic scăzut sau proveniți din familii monoparentale sau cu risc de dezintegrare.

În contextul în care Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copiilor și Adopție anunța că, în anul 2019, peste 90.000 de copii aveau un părinte plecat la muncă în străinătate, „Sprijinirea copiilor cu eșec școlar și a copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate” reprezintă un alt proiect filantropic, dedicat acestor copii, lipsiți de afecțiunea și supravegherea ambilor părinți. Implementat în localitatea timișeană Deta, proiectul are ca obiective: sprijinirea copiilor cu eșec școlar și a copiilor ai căror părinți sunt plecați în afara granițelor țării, precum și ameliorarea problemelor de dezvoltare cu care se confruntă. Cei 15 de copii, pe lângă faptul că primesc, cu sprijinul Fundției Filantropia Timișoara, o masă caldă, participă și la activități de sprijin pentru realizarea sarcinilor școlare; activități de susținere emoțională (mai ales pentru cei care au părinții plecați în străinătate și se află în grija bunicilor sau a rudelor); activități de autocunoaștere și dezvoltare personală, de dezvoltare a abilităților

sociale și de comunicare, precum și la activități pentru planificarea carierei și pentru calitatea stilului de viață.

Prin aceste servicii social-filantropice și prin multe altele nemenționate, desfășurate de Arhiepiscopia Timișoarei, s-a avut în vedere reducerea abandonului școlar și evitarea separării copilului de familie. Totodată s-a urmărit prevenirea sau limitarea situațiilor de vulnerabilitate, dar și întrajutorarea și îmbunătățirea condițiilor de viață a copiilor și familiilor acestora.

ZIDIREA BISERICII PAROHIEI IECEA MICĂ¹

Diacon dr. RĂZVAN EMANUEL FIBIȘAN

Satul Iecea Mică este situat în partea de vest a județului Timiș, aparținând de comuna Cărpiniș, la doar 30 km de orașul Timisoara și la 15 km de orașul Jimbolia. Populația, după ultimul recensământ al satului este de 850 pe persoane, majoritatea ortodocși.

Între 1951-1956 au fost deportate în Bărăgan 122 de persoane, majoritatea germani. În 1966 în Iecea Mică mai trăiau 543 de germani, adică jumătate din câți trăiau înainte de război. În locul lor au venit români, în mare parte din alte părți ale țării, din diferite motive politice și economice. Cert este că guvernul comunist a încurajat și susținut românizarea satelor germane. În acest scop, le-a acordat etnicilor

germani dreptul de a părăsi țara și de a pleca în Germania. Ca atare, mulți dintre cei care mai au plecat și ultimii germani. La recensământul din 1992 în Iecea Mică mai locuiau 20 de germani. Odată cu creșterea numărului de români din sat au început și necesitățile existenței unui locaș de cult ortodox. Chiar dacă la început Iecea Mică era filie a parohiei Iecea Mare, după anul 1990 biserica a devenit de sine stătătoare și în anul 1992 a fost numit și primul preot paroh, părintele Cezar Călin. Slujbele se săvârșeau în biserica cea veche catolică, care a fost oferită de către autoritățile catolice doar pentru slujire, comunitatea ortodoxă ocupându-se de întreținerea și înfrumusețarea vechii biserici.

Abia în anul 2008, la inițiativa preotului paroh Cristian Tomescu și cu ajutorul comunității ortodoxe din sat s-a pus piatra de temelie a noii biserici în stil brâncovenesc, de către Prea Sfințitul Părinte Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timisoarei, Paisie Lugojanul. Biserica a fost proiectată de către doamna arhitect Elena Laslo, având ca diriginte de șantier pe domnul Eugen Milin. După multă trudă și jefă a comunității și a preoților care au slujit de-a lungul

anilor în parohia Iecea Mică: pr. Diboș Constantin, pr. Mezin Ștefan, pr. Hlodec Daniel, pr. Dinu Bîzgan (în prezent), iată că în anul 2017, în prima duminică a postului cel mare al Învierii Mântuitorului Iisus Hristos s-a săvârșit prima Sfânta Liturghie în biserica cea nouă, de către Prea Sfințitul Părinte Episcop-vicar Paisie Lugojanul, cu binecuvântarea Înalț Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Ioan. Biserica a fost pictată în tehnica fresco de către pictorul Bogdan Stanciu, între anii 2018-2019.

¹ Informații furnizate de arhid. dr. TIMOTEI ANIȘORAC, consilier patrimoniu și construcții bisericesti la Centrul eparhial

RUGĂ

Doamne, Te rog, privește spre noi...
Greșelile lumii... iartă...Părinte...
Mai dă-ne suflet, dă-ne și minte,
Suntem păcătoși, trăim în nevoi.

Ne-ai dat ochi și brațe și milă și cinste...
Putere ne-ai dat, ne-ai dat sănătate -
Oamenii-s oameni... cu multe păcate...
Învață-i credința și cinstea, Părinte...

În suflet iubire, în gând cumpătare -
Putere de muncă, sete de viață -
Lumină divină pe frunte, pe față...
Și pace să fie în lumea cea mare.

Românii mei buni... de-un timp s-au schimbat...
Arată-le Doamne, calea cea dreaptă -
Calea credinței, calea-nțeleaptă -
Iartă-i pe toți. Eu i-am iertat.

Mă rog să le fie în toate mai bine -
În suflet să poarte strămoșii și glia -
Ajută-i să simtă din nou armonia,
Să aibă credință, cinste, rușine.

Ai noștri urmași să nu mai roșească,
Gândind la greșeli ce facem acum -
Bun fă românul în oricare drum...
Și în demnitate din nou să trăiască.

Dă minții putere și-n suflet căldură -
Să știm înțelege al nostru destin -
Prea multă minciună, otravă, pelin...
Prea multă hoție... și prea multă ură...

Ajută-ne Doamne... urât rătăcim...
Prea multe blesteme se simt și se spun...
În sufletul meu tristețe adun...
Simt cum în van trăim și murim.

Suntem păcătoși, cu multe nevoi...
Mai dă-ne și suflet, mai dă-ne și minte...
Greșelile lumii, iartă Părinte...
Doamne... Te rog... privește spre noi!

Dr. TEONA SCOPOS

PE BRAȚELE TALE

Doamne, ultima speranță
Este la Tine pe brațe
Eu sunt bolnav la spital
Și cred ca sunt spre final.

As vrea să știi că acum
Regret, Stăpânul meu Bun
Tot ce am greșit în viață
Tu mi- ești unica speranță.

Sunt bolnav, abandonat
La spital aici uitat,
Nimeni nu mă mai dorește
Aici timpul se sfârșește.

Preot IOAN VASILE CHEREGI

CÂND TATĂL L-A TRIMIS

AȘEAZĂ-TE DUHOVNICEȘTE

De vrei să te așezi duhovnicește,
Apoi te pregătește de primește
În loc de un fotoliu confortabil
Un scăunel mai ruginit, portabil.

Să-l porți cu tine la necaz
C-atunci când vei slăbi de post
Să-i faci o probă, să nu caz
Doamne, și asta-i cu-n rost.

În loc de ouă din coteț,
Mănâncă un pumn de pesmet
În loc de prăjituri alese
Primește ocări mai dese.

Și așa harul va veni
Și el te va împlini
Și de-i fi pe scăunel
Bucuros vei sta pe el.

Monahia ELENA

S-a pogorât din ceruri în sfânta Sa Menire,
Așa precum proorocii venirea l-au prezis,
Să lumineze lumea, să-nalțe-ntreaga fire,
Să vindece, să ierte, să-ndemne spre iubire,
Prin jertfă să deschidă făgaș spre mântuire,
Când Tatăl L-a trimis.

O stea nemaivăzută s-a arătat anume
Ca să arate lumii Cuvântul întrupat.
Hlamidă-mpărătească pe vechiul staul pune
Și-n măreția nopții cu raza ei ne pune
Că Cel ce din Lumină a poposit în lume
E Domn și împărat.

El e Stăpânitorul, domnind în veșnicie,
Fără sfârșit și mare și fără de-nceput,
E răsătirul falnic cu strălucire vie,
E Fiul Care-aduce a Tatălui solie,
S-a pogorât din ceruri, Lumină să ne fie
Și-n staul S-a născut.

Peste pământ tăcere adâncă s-a făcut
Și cânt sublim de îngeri din cer a răsunat,
L-au auzit păstorii și-n taină au știut
Că-n Betleem, în staul, Mesia S-a născut.
Au mers tăcuți la iesle și Pruncul L-au văzut
Și-au îngenunchiat.

Vin magii de departe, căci steaua i-a condus
Pe lungul drum spre ieslea cu Pruncul înfășat
Și ajungând în staul, sub raza cea de sus,
În inimă simțit-au mărirea lui Iisus,
Din vistierie daruri alese l-au adus
Și l s-au închinat.

În cântec sfânt de îngeri pământul se răsfață;
E noapte a iubirii și cerul e deschis
Și firea înțelege și inima învață
Că-n iesle este Calea spre Adevăr și Viață. El a venit din
ceruri să schimbe-a lumii față
Când Tatăl L-a trimis.

MARIA ANIA

SCRISOARE CĂTRE DUMNEZEU

RUGĂ

În ce culori să zugrăvesc
A nopții feerie
Când stelele pe cer plutesc?
Din toate, doar pe-o mie

Le-ntreb de drumul meu,
De e sortit de sus,
Sau va ști Prometeu
Norocul unde-i dus

E cald afară și-năuntru
Într-un târziu mă regăsesc
Vorbind cu mine însămi-filtru
La tot ce eu îmi plănuiesc

Mai adie vântul
În plopii înalți
Astăzi popa-nalță cântul
Pentru cei din urmă frați

Care cred în soartă-n bine,
În ploaia care vine de sus
Că la răscruci de drumuri se cuvine
Să-nalți o rugă lui Iisus.

NEDIOARA PALADE

Când mi-ai dat viață, cel mai mult Tu, Doamne, ai vrut să-ți fiu copil.

Când m-am născut, cel mai mult Tu, Doamne, Te-ai bucurat.

Când m-am botezat, mi-ai dăruit un înger ocrotitor și-am devenit creștin.

Când am început să vorbesc am învățat să mă rog.

Când am învățat să citesc am aflat din ce în ce mai mult despre Tatăl meu ceresc.

Când am început să muncesc am fost convins că doar acest drum duce spre Tine, Tată.

Fiecare zi fără Tine e o zi pierdută.

Dacă voia mea nu corespunde cu voia Ta, rătăcesc pe un drum greșit, iar Tu ești întristat.

Ce bun ești, Tată și ce mult m-ai iertat.

Am învățat că-n viață
Eu pot avea speranță
Nimic pierdut nu este
Cât încă mai pot spune
Un Doamne, miluiește
De fugi de crucea ta,
Găsești alta mai grea.
Tot se rezolvă-n lume
Prin post și rugăciune.
Niciodată Dumnezeu
N-a lăsat copil la greu.
Îți scriu eu,
Copilul Tău.

GABRIELA VIOLETA VĂDUVA

SFATUL UNUI PĂCĂTOS

Dacă vrei iubire multă
Revărsată din Hristos,
Cititorule ascultă
Sfatul unui păcătos!

Să nu treacă o zi din viață
Fără să ajuți un om,
Să te bucuri de verdeață
Sau să îmbrățișezi un pom!

Să te porți prietenos
Cu toți cei din jurul tău,
Să dai slavă lui Hristos
Pentru tot cei bun sau rău!

Să nu treacă dimineața
Fără un pic de rugăciune,
Să nu ți se scurgă viața
Plină de amărăciune!

Apoi, seara la culcare
Până pui capul pe pernă
Fă smerit o Cruce mare
Pentru Dragostea eternă!

Toata viața cât trăiești
Tu pe unde ești, fă Rai,
Iar apoi să mulțumești
Pentru ce primești sau ai!

Chiar de-n jur totu-i nociv
Tu să nu te poticnești,
Caută acel motiv
Pentru care să zâmbești!

Caută-L pe Dumnezeu
Până când vei obosi
Și-ai să vezi când ești la greu,
Dumnezeu te va găsi!

SORIN DRAGOȘ BUTUCEL

DESCHIDE ALTARUL INIMII

Unde ai să ne așezi
Pe noi, păcătoșii, Doamne,
Dacă va fi primită
Pocăința noastră
Deschide altarul inimii

Și primește-ne,
Schimbându-ne cugetul
Încărcat de cuvintele Tale,
Poate vei găsi și pentru noi
Oaza de liniște
În grădina mării Tale iubiri!

PETRU JICHICI

ÎN CINSTEA SFINŢILOR TREI IERARHI

Bucurați-vă sfinților părinți ierarhi minunați
Pe ceruri și pe pământ laudați
Bucurați-vă lumini strălucitoare,
De ceruri și de pământ prețuitoare.

Bucurați-vă ce ați fost pe pământ iar cu gândul la cer
Că faptele voastre veșnic nu pier
Bucurați-vă că bunul Dumnezeu v-a dăruit cuget
luminat
Și ați putut vorbi oamenilor despre fapte minunate
Care duc oamenii spre iertare de păcate.

Bucurați-vă sfinților ierarhi dascăli luminați,
Că veșnic de oameni nu veți fi uitați
Bucurați-vă sfinților ierarhi binefericiți
Că și de bunul Dumnezeu sunteți iubiți.

Bucurați-vă voi sfinților trei ierarhi cu vieți nepieritoare
Că voi străluciți ca mândrul soare
Bucurați-vă voi sfinților trei ierarhi de pace iubitori
Și ai oamenilor spre mântuire buni puvățuitori.

Bucurați-vă sfinților trei ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan
Că voi sunteți pomeniți veșnic din an în an
Bucurați-vă sfinților ierarhi povățuitori minunați
Și pentru cuvintele voastre și faptele voastre bine
laudați.

MAXIMILIAN DUMA

DE-A V-AȚI ASCUNSELEA

Doamne am început să Te caut.
Și în jocul nostru de-a v-ați ascunselea,
Nu Te găseam nicăieri.
Te-am căutat în cărți,
Te-am căutat în lacrimi,
Te-am căutat în judecată și dreptate,
Te-am căutat în minte,
Te-am căutat în fel și chip.

Și apoi s-a făcut întuneric.
Atât de întuneric încât nu m-am mai găsit nici pe
mine.
Și am suferit rău că în întuneric am început să mă
rănesc.
Nu mai înțelegeam nimic.
Cuvintele au devenit cuțite,
Gândurile noroi
Te rog lasă-mă să Te caut din nou,
Că mi-au venit idei noi...
Nu Te-am căutat în suflet,
Nu Te-am căutat în zâmbet de copil,
Nu Te-am căutat în îmbrățișarea mamei,
Nu Te-am căutat în curcubeu și-n cer senin,
Nu Te-am căutat în semn de recunoștință,
Nu Te-am căutat în iertare,
Nu Te-am căutat în mine,
Nu Te-am căutat destul.
Hai, rogu-Te
Nu mă lăsa.
Nu vreau să Te pierd așa.
Ceva timp aș mai avea.
Atât cât imi dai,
Dar nu mă lăsa fără Rai.

CLAUDIA DUȚU

ACTUALITATEA BISERICESCĂ

Întrunirea Sfântului Sinod, la Patriarhie

În ziua de 13 februarie, în Sala Sinodală din Reședința Patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a desfășurat ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

În cadrul acestei ședințe a avut loc alegerea Episcopului-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Sfântul Sinod l-a ales prin vot secret pe Preacuviosul Părinte Arhimandrit Benedict Vesa ca *Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului*. Noul Episcop-vicar va purta titulatura de Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul.

În cadrul aceleiași ședințe au mai fost luate următoarele hotărâri:

1. Înființarea în cadrul *Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul”* a *Universității din București* a unui nou program de studii universitare de master intitulat *Managementul economic și administrarea unităților bisericești*, domeniul – Teologie, forma de învățământ *cu frecvență*.

2. Organizarea celei de-a șaptea ediții a *Întâlnirii Internaționale a Tineretului Ortodox*, în anul 2020, la Timișoara.

Totodată, au fost evidențiate:

- Publicarea în *Monitorul Oficial* (nr. 97 din 10 februarie 2020) a *Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române* aprobat de Sfântul Sinod în ședința de lucru din 16 decembrie 2019 (hotărârea sinodală 2019/12.190).

- Numeroasele activități social-filantropice desfășurate în Patriarhia Română, activități în valoare de 153.600.638 lei (peste 32 milioane euro).

În legătură cu invitația Preafericitului Părinte Teofil al III-lea, Patriarhul Ierusalimului, adresată Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române de a participa, în perioada 25-27 februarie 2020, la întâlnirea fraternă de la Amman,

Iordania, „Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a reiterat hotărârea sa nr. 3668, reluată în hotărârile nr. 9156/2018 și nr. 180/2019, și anume ca Patriarhia Ecumenică și Patriarhia Moscovei să reia dialogul pentru a ajunge, cât mai curând posibil, la o soluție, în problema autocefaliei Bisericii Ortodoxe din Ucraina, pentru a nu se adânci polarizarea celor două tabere adverse: una a Bisericilor Ortodoxe pro-Constantinopol și cealaltă a Bisericilor Ortodoxe pro-Moscova.

De asemenea, Sfântul Sinod a precizat că este de acord cu acordarea autocefaliei întregii Biserici Ortodoxe din Ucraina (nu doar a unei părți), însă aceasta se poate realiza numai prin înțelegerea dintre Patriarhia Ecumenică și Patriarhia Moscovei și prin consens panortodox.

Iar, pentru a nu se interpreta că întâlnirea de la Amman, inițiată de Patriarhia Ierusalimului, ar fi o Sinaxă a întâistătorilor Bisericii Ortodoxe, la respectiva întâlnire fraternă la care se vor discuta modalități de reconciliere și de restabilire a comuniunii euharistice între unele Biserici Ortodoxe autocefale surori, Sfântul Sinod a hotărât ca Biserica Ortodoxă Română să nu fie reprezentată de Patriarhul României, ci de o delegație a Patriarhiei Române.

Această participare a Bisericii Ortodoxe Române la întrunirea fraternă de la Amman este motivată de faptul că toate Bisericile Ortodoxe autocefale au responsabilitatea de a conlucra pentru menținerea, apărarea și promovarea unității dogmatice, canonice și euharistice ortodoxe, potrivit Evangheliei lui Hristos și Sfintelor Canoane Ortodoxe” (**Biroul de Presă al Patriarhiei Române**).

Întrunirea Adunării Naționale Bisericești, la Patriarhie

Palatul Patriarhiei a găzduit miercuri, 12 februarie, ședința anuală de lucru a Adunării Naționale Bisericești, prezidată de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. După desfășurarea lucrărilor în comisiile permanente, în ședință plenară au fost prezentate referatele acestora, au fost aprobate Raportul general anual al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2019 privind activitatea din Biserica Ortodoxă Română și propunerile comisiilor și au avut loc luări de cuvânt din partea membrilor Adunării.

Lucrările organismului central deliberativ al Bisericii Ortodoxe Române au fost precedate de Sfânta Liturghie și slujba de Te Deum, săvârșite în Catedrala Patriarhală de Preasfințitul Părinte Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei. La slujba de mulțumire și binecuvântare au participat Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, ierarhii Sfântului Sinod și membrii clerici și mireni ai Adunării Naționale Bisericești.

Ședința de lucru a Adunării a avut loc în Aula Magna „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhiei. După rostirea apelului nominal de către părintele Ioan Dragu, secretarul organismului central bisericesc, Patriarhul României a rostit un cuvânt de deschidere, cu referire specială la Raportul general (sinteză) anual al Consiliului Național Bisericesc pe anul 2019. „În ediția de astăzi a «Ziarului Lumina» se află Raportul general privind activitățile Bisericii Ortodoxe Române în anul 2019, care a fost susținut ieri în fața Consiliului Național Bisericesc, fiind și aprobat de Consiliu. La

Comisia administrativ-juridică și de validare au fost trimise solicitări ale Arhiepiscopiei Târgoviștei, Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, Arhiepiscopiei Aradului, Episcopiei Basarabiei de Sud privind înlocuirea unor membri ai Adunării Naționale Bisericești. Comisia de validare va studia mandatul în vederea aprobării în plen”, a spus Preafericirea Sa.

După suspendarea ședinței de lucru, membrii Adunării Naționale Bisericești

au fost invitați să participe la ședințele comisiilor permanente în sălile stabilite din Palatul Patriarhiei: Comisia administrativ-juridică și de validare; Comisia socială și pentru comunicații media; Comisia culturală și educațională; Comisia economică, bugetară și de patrimoniu imobiliar (bunuri bisericești); Comisia pentru românii ortodocși de peste hotare și pentru relații externe bisericești.

Ședința plenară a fost reluată în Aula Magna „Teoctist Patriarhul”. Au fost validate în unanimitate de voturi mandatele celor patru membri propuși în Adunare și repartizarea lor în comisiile permanente: Teodor Mihai (Arhiepiscopia Târgoviștei), Vasile Popovici (Arhiepiscopia Romanului și Bacăului), părintele Dorin-Călin Mădăluță (Arhiepiscopia Aradului) și părintele Marin Grigore (Episcopia Basarabiei de Sud).

În continuare, raportorii desemnați au prezentat rezultatele lucrărilor comisiilor, apoi au fost invitați să ia cuvântul membri delegați în Adunarea Națională Bisericească. După luările de cuvânt, hotărârile ședinței au fost supuse la vot, fiind aprobate cu unanimitate.

În încheiere, președintele Academiei Române, academicianul Ioan-Aurel Pop, a spus că în 2020 se împlinesc 550 de ani de la sfințirea Mănăstirii Putna. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a amintit că Patriarhia Română a celebrat solemn aniversarea mai multor evenimente legate de această mănăstire, iar pentru a marca acest moment istoric, se află în lucru ediții jubiliare ale Sfintei Evanghelii și Apostolului cu miniaturi executate de monahii de la mănăstirea suceveană.

Sujire arhierescă la catedrală

În ziua de 2 februarie, când Biserica Ortodoxă prăznuiește aducerea la Templu a Pruncului Iisus și întâmpinarea Lui de către dreptul Simeon, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, a oficiat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie la Catedrala mitropolitană din Timișoara.

La final, Întâistătătorul Mitropoliei Banatului a rostit un cuvânt de învățătură, în cadrul căruia a vorbit despre originea sărbătorii, precum și despre

importanța și semnificația acestui obicei din legea iudaică de a aduce la Templul din Ierusalim, la 40 de zile, pe toți cei de parte bărbătească, pentru a fi afierosiți Domnului.

Aniversarea hirotoniei Preasfințitului Părinte Episcop-vicear Paisie Lugojanul

În ziua de 19 februarie, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicear al Arhiepiscopiei Timișoarei, aniversează împlinirea a 14 ani de slujire arhierescă. Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, Preasfinția Sa a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie la Catedrala mitropolitană din Timișoara în semn de mulțumire Bunului Dumnezeu pentru binefacerile revărsate de-a lungul anilor de slujire la Altarul Bisericii lui Hristos.

Preasfințitul Părinte Paisie a fost ales Episcop-vicear al Arhiepiscopiei Timișoarei de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în data de 9 februarie 2006, la propunerea vrednicului de pomenire Mitropolit Nicolae Corneanu, cu titlul „Lugojanul”. Instalarea a avut loc în Catedrala mitropolitană „Sfinții Trei Ierarhi” din Timișoara în Duminica din 19 februarie același an, în prezența tuturor ierarhilor din Sinodul mitropolitan al Mitropoliei Banatului de la acea vreme alcătuit din vrednicul de pomenire Mitropolit Nicolae Corneanu, Preasfințitul Părinte Timotei,

Episcopul Aradului (în prezent, Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Aradului), Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului, Preasfințitul Părinte Daniil, Episcopul Daciei Felix și Preasfințitul Părinte Sofronie, Episcopul românilor ortodocși din Ungaria (în prezent, Episcopul Oradiei).

Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul este al cincilea Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, după reînființarea acesteia în vremurile mai noi (1947). Între aceștia s-au numărat Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului,

Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului și Preasfințitul Părinte Daniil, fost Episcop al Daciei Felix.

Lansare de carte la parohia Icloda

Duminică, 2 februarie, la praznicul Întâmpinării Domnului, biserica parohiei Icloda din Protopopiatul Timișoara II a găzduit manifestarea consacrată prezentării lucrării „Parohia Icloda. Contribuții monografice”, Timișoara 2019, întocmită de pr. Eugen Babescu, de la Parohia Timișoara-Iosefin. După oficierea Acatistului Mântuitorului Iisus Hristos, Părintele Mitropolit Ioan a rostit un cuvânt de învățătură despre sărbătoarea Întâmpinării Domnului, apoi s-a referit la lucrarea pe care autorul o dăruiește, gratuit, parohiei și tuturor credincioșilor din Icloda.

Înaltpreasfinția Sa a subliniat importanța acestui studiu monografic, amintind că reputatul istoric Nicolae Iorga, în scrierile sale, s-a inspirat din însemnările făcute de preoți, cântăreți bisericești și credincioși pe cărțile de cult găsite în strana și în podurile bisericilor pe care le-a cercetat.

Deși a fost ceas de seară, biserica parohiei Icloda a devenit neîncăpătoare pentru zecile de enoriași, în frunte cu primarul localității, dar și pentru numeroși credincioși veniți din împrejurimi și din Timișoara.

Pr. Ionel Popescu, vicar eparhial, a prezentat lucrarea monografică dedicată Iclodei, și a arătat că autorul respectă în alcătuirea ei, normele metodologice specifice pentru un astfel de demers științific. Părintele vicar a menționat că autorul s-a documentat foarte bine în arhiva parohiei, arhiva Centrului eparhial și Arhivele Naționale din Timișoara, a folosit lucrările vechi care abordează istoria acestui sat, precum și mărturiile unor localnici în vârstă. Demersul monografic, pe lângă bibliografia bogată, este împodobit cu imagini foto, unele foarte vechi, ceea ce face ca lucrarea să apară în condiții grafice excepționale.

Curs pentru preoți în domeniul lucrului cu tinerii

Timp de două săptămâni, în luna februarie, Sectorul Învățământ și Activități cu Tineretul al Arhiepiscopiei Timișoarei, în colaborare cu o echipă de formatori de la Predict CSD Consulting, organizează, la Mănăstirea Timișeni-Șag, cursul autorizat de *Lucrător de tineret*, pentru un grup de 24 de persoane, format din clerici și tineri cu apetență pentru educația de calitate.

Scopul cursului este de a profesionaliza activitatea preoților care lucrează cu tinerii, în vederea înființării unor centre de tineret și a ridicării standardelor procesului de învățare non-formală. În aceste centre se vor desfășura diverse activități specifice tinerilor, cu scopul de a le facilita dezvoltarea personală, socială și educațională și, nu în ultimul rând, se vor utiliza metode non-formale cu aplicabilitate la educația religioasă și catehetică.

Lucrătorul de tineret, conform standardului ocupational, mobilizează tinerii în scopul dezvoltării abilităților de viață și a comportamentelor proactive, stimulând viața asociativă și cooperarea, facilitând participarea acestora la viața comunității. Totodată, lucrătorul de tineret încurajează tinerii să se implice în activități care să îi ajute să se integreze în societate, facilitează procesul de învățare informală și nonformală în rândul tinerilor, dezvoltă oportunități de învățare, contribuie la dezvoltarea politicilor în domeniul tineretului.

La finalul cursului, participanții vor fi capabili să demonstreze diverse abilități: de analiză a nevoilor tânărului; de comunicare; de luare a deciziilor; de conducere a unui proces de învățare; să identifice comportamente discriminatorii; să organizeze activități pentru tineret; să realizeze un plan de dezvoltare pentru tânăr.

Necesitatea acestui proces de pregătire profesională și treينuire este impusă și de faptul că Arhiepiscopia Timișoarei va organiza, în perioada 3 – 6 septembrie a.c., Întâlnirea Internațională a Tinerilor Ortodocși (ITO), eveniment ce va reuni în capitala Banatului peste 4000 de tineri din țară și străinătate.

Cursanții vor primi, la final, câte un certificat de absolvire, recunoscut de Ministerul Muncii și Justiției Sociale și Ministerul Educației Naționale.

Întrunire cu preoții la parohia Becicherecu Mic

În ziua de joi, 6 februarie, în biserica parohiei Becicherecu Mic din protopopiatul Timișoara I, s-a ținut prima întrunire pe grupă cu preoții din parohiile: Becicherecu Mic, Beregsău Mare, Beregsău Mic și Săcălaz. Tema intitulată: „Galateni 4, 4-7: Plinirea vremii” și „Înfierea”, a fost prezentată, după oficierea unei slujbe de mulțumire, de către Pr. Dr. Cosmin Drugan de la parohia Săcălaz, de față fiind dl. viceprimar, credincioși, credincioase precum și numeroși elevi și cadre didactice de la școala din localitate.

Cuvenitele precizări și completări pe marginea temei prezentate, au fost făcute de către protopopul Ioan Bude, care a participat la această întrunire, însoțit de preotul-misionar Ioan-Gelu Vasiescu de la Protopopiatul Timișoara I.

Întrunirea cercului misionar preoțesc la parohia Fibiș

Vineri, 14 februarie, cercul misionar nr. 6 din protopopiatul Timișoara II s-a întrunit la Fibiș. La întrunire au participat preoții din parohiile Alioș, Bencecu de Jos, Buzad, Fibiș, Mașloc, Murani și Pișchia.

Întâlnirea a debutat cu un moment de rugăciune în biserică cu hramul Sf. M. Mc. Gheorghe a parohiei după care discuțiile întrunirii s-au derulat în biroul casei parohiale. Protopopul Mircea Szilagyî a rostit cuvântul de deschidere transmițând cuvântul de binecuvântare al Înaltpreasfințitului părinte Mitropolit Ioan al Banatului. A fost rostită și o introducere la tema întâlnirii, aceeași cu

cea a anului omagial curent, și s-a făcut referire la familia creștină și la provocările pe care părinții și copiii le întâmpină din lumea românească. De asemenea s-au făcut propuneri de îmbunătățire a pastorației familiilor: cateheze dedicate grupelor de vârstă, întâlniri periodice cu tinerele cupluri și familii urmate de discuții despre viața de familie, reuniuni periodice ale preoților cu familiile. Nu în ultimul rând s-a reliefat importanța modelelor de viață creștină pe care familiile preoților o pot da în parohie.

Au urmat luări de cuvânt din partea fiecărui preot participant în care s-au oglindit punctele de vedere ale preoților participanți și realitățile concrete din viața bisericească a fiecărei parohii.

În a doua parte a întrunirii s-au discutat aspecte liturgice, administrative și gospodărești. S-a stăruit pentru oficierea cu regularitate a slujbelor bisericești specifice Postului Paștilor și pentru vizitarea credincioșilor bolnavi, în vârstă sau a celor nedeplasabili cu Sfintele Taine.

La finalul întrunirii, protopopul a rostit un cuvânt de încheiere, apoi s-a rostit obișnuita rugăciune.

Întâlnirea publiciștilor sătești, la Timișoara

Sâmbătă, 8 februarie, la Muzeul Satului Bănățean s-a desfășurat prima întâlnire pe 2020 a membrilor Asociației Publiciștilor din Presa Rurală în Banat. După cuvântul de bun venit rostit de prof. Ioan Traia, președintele Asociației a urmat rugăciunea oficiată de preotul Valentin Bugariu.

Prezidiul acestei întâlniri a fost format din prof. Ioan Traia, președintele Asociației, prof. Gheorghe Rancu (vicepreședinte), Gheorghe Blejușcă (secretar) și ec. Petru Opruț (trezorerier).

În prima parte a întâlnirii au fost prezentate principalele activități ale Asociației pentru anul în curs, cărți și reviste, alte evenimente.

Prof. Gheorghe Moldovan a prezentat cea din urmă carte, un volum închinat istoriei învățământului special din Banat în care autorul identifică un învățământ destinat surzilor la Bozovici și Biserica Albă. Școala de la Bozovici a pregătit mai mulți elevi din satele bănățene: Biger, Măureni, Sasca Montană și Bozovici. Învățământul destinat orbilor datează din 1846 în două școli la Orșova Veche și Bozovici. Procesul didactic era reglementat de o Metodică tipărită la Viena.

Părintele Vasile Suciș a împărtășit celor prezenți cartea de poeme intitulată *În dialog cu Dumnezeu*, 2019, 59 p..

Profesorul Pavel Panduru a semnalat ultimul volum tipărit, *Nemuritorii*, 197 p., un florilegiu care scoate dintr-o nedreaptă uitare o „samă” de personalități din lumea satului (preoți, profesori, luptători naționali, învățători), momente de bucurie și tristețe din viața satului din Banatul de Munte.

DI. Ioan Nelu Roșca, redactorul publicației „Foaia Șanovițeană” a vorbit de creșterea publicației pe care o conduce, de prezența în Parlamentul european din Bruxelles și ultima apariție editorială Nicolae Ursu, *Coruri*,

Ediție îngrijită de..., 2019, 47 p..

În partea a doua a întâlnirii au fost dezbătute și rezolvate câteva probleme organizatorice: reactivarea filialei din Serbia a Asociației publiciștilor din presa rurală de care vor răspunde părintele Cornel Juică și prof. Gheorghe Rancu; organizarea Forumului publiciștilor bănățeni; apelul pentru susținerea site-ului Banaterra și plățirea cotizației.

Agapa i-a reunit frățește pe cei prezenți. A fost și momentul schimburilor editoriale între cei de față.

Olimpiada de Religie ortodoxă, faza locală

Vineri, 14 februarie a avut loc Olimpiada de Religie ortodoxă, faza locală, la Liceul Teoretic „Alexandru Mocioni” din Ciacova. Centrul de Concurs nr. 3 a avut înscriși 69 de elevi din clasele V-VIII, au absentat 11 elevi și au participat 58 de elevi care au obținut rezultate bune și foarte bune.

Potrivit prof. Nedelcovici Camelia, președintele acestui centru de concurs am aflat că anul acesta Olimpiada s-a

bucurat de sprijinul Inspectoratului Județean Timiș, al Arhiepiscopiei Ortodoxe a Timișoarei, Protopopiatului Ortodox Deta și Liceului „Alexandru Mocioni” din Ciacova.

S-au înscris în această competiție a excelenței la disciplina Religie Ortodoxă nouă școli, 6 gimnaziale: Banloc, Birda, Ghilad, Jebel, Moravița și Voiteg și 3 liceale: Ciacova, Deta și Gătaia. Elevii au fost însoțiți de către profesorii de religie de la fiecare unitate școlară.

Pentru faza județeană s-au calificat 29 de elevi (9 elevi – clasa a V-a; 4 elevi – clasa a VI-a; 6 elevi – clasa a VII-a și 10 elevi – clasa a VIII-a). Cei mai mulți elevi calificați la faza județeană provin de la Școala Gimnazială Moravița (7), urmași de Ciacova (6) și Gătaia, Jebel și Voiteg (3). Procentajul maxim (100 pct.) a fost obținut de două eleve: Marcu Alexandra Elena (Birda) și Peia Aishwarya (Moravița).

Cuvinte de felicitare sunt îndreptate către candidații și profesorii care i-au pregătit și organizatori care au făcut posibilă această nouă ediție a Olimpiadei anul acesta.

Taina Sfântului Maslu la spitalul din Jebel

În data de 27 februarie s-a săvârșit Taina Sfântului Maslu în pavilionul 29, unul dintre pavilioanele greu încercare ale spitalului din Jebel. Aici sunt internați 25 pacienți cu coduri penale, care au săvârșit diferite fapte grave, neavând discernământ.

La această Sfântă Taină au fost invitați: părintele Marius Florescu de la Facultatea de Teologie din Timișoara

și parintele Radu Codreanu, proaspăt hirotonit pentru parohia Folea, protopopiatul Deta, împreună cu părintele Ioan Vasile Cheregi, preotul spitalului.

Oaspeții au venit însoțiți de doi foști studenți la Teologie, Paul și Irina care au dat răspunsurile și au citit Apostolul.

Oaspeții au adus și daruri pentru cei bolnavi, constând din pachete cu fructe și dulciuri. La cuvântul de învățătură, părintele Marius a vorbit despre femeia cananeancă ce striga în urma Domnului zicând: "Doamne ajută-mă!", îndemnând și pe cei bolnavi să

zică mereu această scurtă, dar profundă rugăciune și să nu înceteze niciodată să creadă în Dumnezeu, care poate să îi vindece.

La final, unul dintre pacienți, care este și poet, a citit două poezii deosebit de frumoase închinat lui Dumnezeu. Acesta a terminat Facultatea cu media 10 și prin poeziile sale îi îndeamnă pe cei tineri să creadă în Dumnezeu și mai ales să nu deznădăjduiască și să prețuiască viața, care e un dar de la Dumnezeu. Una dintre poeziile sale se numește "Să nu te sinucizi!". El citește la fiecare Liturghie câte o poezie, spre bucuria credincioșilor.

În încheiere, pr. misionar Ioan Vasile Cheregi a mulțumit părinților slujitori, doamnelor dr. Sabău Diana și Baboș Daniela, care se ocupă de acești bolnavi și le alină suferința psihică, dar și pacienților care au fost deosebit de implicate, rugându-se împreună cu preoții și cadrele medicale.

„Prima mea icoană” la Birda

În fiecare primăvară în apropierea Duminicii Ortodoxiei este realizat un atelier artistic intitulat „Prima mea icoană”. Organizat conform proiectului de parteneriat educațional între Biserică și Școală, în coordonarea prof. Doru Popa de la disciplina Religie ortodoxă.

Anul acesta s-a desfășurat cea de-a III-a ediție a atelierului de pictură la care au participat doisprezece elevi din clasa a VII-a de la Școala Gimnazială din Birda. Au realizat chipurile Mântuitorului, Maicii Domnului, Sfinților Arhangheli, Apostoli și Sfântului Mare Mucenic Gheorghe.

Icoanele sunt expuse în biserica parohială cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” din Birda și pot fi văzute începând cu cea dintâi Duminică a Postului Mare.

AGENDA ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE MITROPOLIT IOAN AL BANATULUI

1 ianuarie

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană, săvârșind totodată și sjubba de Te-Deum, cu prilejul Anului Nou.

6 ianuarie

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană unde a săvârșit și Sfințirea cea Mare a Apei;
A primit la reședința mitropolitană pe Excelența Sa, Valery Kuzmin, ambasadorul Federației Ruse în România.

8 ianuarie

A primit pe ierodiaconul Pantelimon, de la mănăstirea "Sf. Cuv. Paraschieva" Dobrești, din protopopiatul Lugoj;
A primit pe domnul ing. Remus Pogan, din Timișoara;
A primit pe preotul coslujitor Ioan Petraș, de la parohia Timișoara Elisabetin, din protopopiatul Timișoara II;
A primit pe domnul colonel Sorin Homeag, comandantul Spitalului Militar Clinic de Urgență "Dr. Victor Popescu", din Timișoara;
A primit pe domnul colonel Nicolae Slev, Inspector Șef al Inspectoratului Teritorial de Jandarmi Timiș;
A primit pe preotul Ilea Duțu, din Episcopia Devei.

10 ianuarie

A primit pe domnul academician Dan Dubină, președintele Academiei Române – filiala Timiș.

12 ianuarie

A săvârșit Sfânta Liturghie în biserica mare a mănăstirii Timișeni-Șag, sfințind totodată și lucrările de pictură de la Paraclisul mănăstirii Timișeni-Șag, cu hramurile „Întâmpinarea Domnului” și „Sfântul Ambrozie, Arhiepiscopul Mediolanului”, paraclis construit între anii 2010-2012, la inițiativa Arhim. Simeon Stana, duhovnicul mănăstirii și exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Timișoarei.

13 ianuarie

A primit pe preotul paroh Ioan Sălvan, de la parohia Giarmata, din protopopiatul Timișoara II, respectiv preotul coslujitor Adrian Venter;

15 ianuarie

A primit pe doamna doctor Elena Gavriliță, din Timișoara;
A primit pe protosinghelul Matei Buliga, starețul mănăstirii "Sf. Cuv. Paraschieva" Dobrești, din protopopiatul Lugoj;
A primit pe studentul teolog Alexandru Muntean, de la Facultatea de Teologie din Timișoara.

16 ianuarie

A primit pe preotul Bujor Păcurar, protopopul Oficiului protopopesc Făget;
A participat la manifestarea dedicată "Zilei culturii naționale" desfășurată la Academia Română, filiala Timișoara;
A primit la reședința mitropolitană pe domnul academician Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române, București, dimpreună cu domnul academician Dan Dubină, președintele Academiei Române, filiala Timișoara, respectiv domnul academician Ion Păun Otiman.

17 ianuarie

La invitația Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, al Aradului, a luat parte la ședința Consiliului Eparhial, desfășurată la sediul Arhiepiscopiei Aradului.

19 ianuarie

A oficiat Sfânta Liturghie la parohia Timișoara Calea Aradului, unde la final a binecuvântat noul lumânărar, precum și sala de mese, care va deservi activitatea social-filantropică a parohiei.

20 ianuarie

La invitația protopopiatului ucrainean de Lugoj, cu ocazia sărbătorii Soborul Sf. Proroc Ioan Botezatorul pe rit vechi, a desfășurat o vizită la biserica cu hramul „Sfântul Volodemer și Sfântul Ierarh Petru Movilă”, din localitate, unde s-a întâlnit cu preoții protopopiatului în frunte cu părintele protopop Ilie Albiciuc.

21 ianuarie

A primit pe părintele conf. univ. dr. Constantin Jinga, respectiv părintele lector dr. Marius Florescu, de la Facultatea de Teologie din Timișoara.

22 ianuarie

A primit pe domnul Cătălin Tiuch, din Timișoara;

A oficiat slujba de înmormântare la parohia Recaș, pentru cei patru copii pierși în incendiul de la Timișoara.

23 ianuarie

A primit pe preotul paroh Nicolae Cherlea, de la parohia Bacova, din protopopiatul Lugoj;

A primit pe doamna preoteasă Suzana Râncu, din Timișoara.

24 ianuarie

A participat la manifestarea dedicată Unirii Principatelor Române, eveniment desfășurat la statuia domnitorului „Alexandru Ioan Cuza”, din fața Inspectoratului Județean de Poliție Timiș.

26 ianuarie

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană;

În după-amiaza zilei a binecuvântat lucrările de la noua casă construită de preoții și credincioșii parohiei Timișoara Iosefin, în satul Cornești.

27 ianuarie

A primit pe domnul Flavius Roșu, primarul localității Șag, dimpreună cu preotul paroh Florin Băran;

A primit pe domnul Dan Diaconu, viceprimarul Timișoarei.

28 ianuarie

A primit pe preotul paroh Eugen Murgu, de la parohia Timișoara Zona Soarelui, din protopopiatul Timișoara I.

29 ianuarie

A primit pe domnul colonel ing. Lucian Mihoc, Inspector Șef – ISU Banat;

A primit pe preotul Daniel Alic, de la parohia Timișoara Fabric – Sfântul Ilie, din protopopiatul Timișoara II;

A luat parte la Conferința intitulată „Sfinții Trei Ierarhi, modele pentru pastorație și filantropie”, desfășurată în Sala de festivități a Centrului Eparhial;

A luat parte la slujba Vecerniei cu Litie, de la catedrala mitropolitană, cu prilejul ajunului sărbătorii „Sfinții Trei Ierarhi”, hramul istoric al catedralei mitropolitane.

30 ianuarie

A săvârșit Sfânta Liturghie în catedrala mitropolitană, alături de Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, Preasfințitul Emilian Crișanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului, respectiv Preasfințitul Daniil Stoenescu.

31 ianuarie

A primit pe preotul coslujitor Cosmin Drugan, de la parohia Săcălaz, din protopopiatul Timișoara I.

A consemnat preot MARIUS SFERCOCI